БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад Үнэн

КПСС-эй Бурядай обкомой, Улан-Удын горкомой, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй орган

№ 289 (9121) | 1959 оной декабриин 10, четверг | Сэн 20 мүнгэн

ДЕКАДА БУРЯТСКОГО ИСКУССТВА И ЛИТЕРАТУРЫ 1959

Бурядай искусство, уран зохёолой декадын түгэсхэлэй концерт

Москваhаа Бурядай республика хүрэтэр хэдэн мянгаад модо. Гэбэшье декадын үдэрнүүдтэ Саяанай саhата орьёлнууд, Сэлэнгэ, Заргажанай нэлэнхы тала, манай ороной эгээл зүүн захын республикын хадануудай харьяата гол горхонууд, Байгал шамархи уужам салуу дайда, түрүүндэ тэрэ хизаарай хүн Москвагай ажалшадта улам дүрэл, улам дүтэ нүхэд болоо.

Манай газар дайдын шэмэг — эгээл гүнзэгы Байгал тушаа дуу дэхэгүй хүн үсөөн байгаа ёhотой. Декабриин 8-да СССР-эй Ехэ театрын филиал соо болоhон бурят искусство, уран зохёолой декадын түгэсхэлэй концерт хараhан хүн бүхэндэ Байгал шэнэ шэг шарайгаар, бүри hүртэйгөөр харагдаа.

...Декадада хабаадагшадай хамтын хоор, симфониин оркестр болон дуушадай «алдарта Байгал — арюухан далайгаа» магтан дуулахадань, Байгал урдынхиhаа улам үргэнөөр үзэгдөө, хүсэтэйгөөр харагдаа.

Бурят нүхэд түгэсхэлэйнгөө концерт мүнөөдэрэйнгөө hаруул hайхан, жаргалта байдалда зорюулаа. РСФСР-эй габьяата артистка Н. Петровагай «Үнэн зүрхэнhөө» гэжэ дуу, «Булагай эхиндэ» гэжэ Б. Ямпиловай оперо соохи Бүмбэрэй дуу Бурядай АССР-эй габьяата артистка В. Лыгденовагай гүйсэдхэхэдэнь, сэмбын фабрикын уран hайханай бүлгэмэйхидэй болоороо дуулалдахадань, Улан-Удын № 1 интернат-hургуулиин хүхибүүдэй «Хани барисаан» гэжэ хатар харуулхадань, В. Тумуровагай нугархай бэрхээр хатархадань зал соо байгаашад айхабтараар баясаа.

Бурят арадай хүгжэмэй инструмент—хуур уянгатайгаар аянгална, чанза шэнхинэнэ. Арадай дуушан Ц. Хоборков гаража ерээд, дуушанай дуунуудые дуулана. Тэрэ дууниинь нүхэдөө арадай hайндэртэ уряална, болохоёо байhан зугаа наада магтана.

...Бурят нютагуудта хабарай тарилгын эсэстэ, үбhэ хуряалгын эхиндэ «Сур харбаан» гэжэ hайндэр үнгэргэгдэдэг. Тэндэ бүхэ барилдаан, мори урилдаан, хатар наадан болодог. Тэрэ hайндэрые харуулhан хатар-дуунай ехэ сюитэ Бурядай дуу, хатарай ансамблиин артистнар бэрхээр гүйсэдхөө.

Зооветеринарна институдай студентнэрэй «Хурын наадан», «Сэсэгтэ талада» гэhэн хатарнуудые харуулхадань, зал соо hуугаашад уринаар угтаа.

Сценэ дээрэ РСФСР-эй габьяата артистка, бэлигтэй бурят балеринэ Л. Сахьянова, тэрэнтэй хамта хатардаг Бурядай АССР-эй габьяата артист П. Абашеев гарана. Тэдэнэр «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ үльгэр-балет соохоо абтаhан адажио хатаржа, ёhотой hайн мэргэжэл шадабаряа, хатарха онол аргаяа бүгэдэндэ харуулаа. Бурядай АССР-эй арадай артист Б. Балдаков, Бурядай АССР-эй артист А. Арсаланов, артистнар Н. Манжеева, К. Иванова, А. Седов болон бусадай Гуно, Римский-Корсаков болон Пуччиниин оперонуудhаа абтаhан дуунуудые дуулажа, баhал магтаалда хүртөө.

Ородой соёл культурын баялигые бурят артистнарай ойлгодог, тэрээндэ гамтайгаар хандадаг байhаниинь гайхалгүй. Айлшадай эгээл ехэ творческо амжалтануудай нэгэн болоhон «Игорь тайжа» гэжэ опероhоо нэгэ хэhэг харуулагдаа. РСФСР-эй габьяата артист Л. Линховоин половецка хаан Кончагай дуу хэмгүй бэрхээр гүйсэдхөө, үльгэр домогhоо үндэhэтэй Игорь тайжын образ Бурядай АССР-эй габьяата артист В. Манкетов хүсэ ехэтэйгээр харуулаа, Р. Гербек гэгшын найруулан табиhан половецкэ хатарнууд бүгэдэндэ hайшаагдаа. Эдэ бүгэдэ бурят артистнарай ородой классикын зохёолнуудта hонирхолтойгоор хандадаг, тэдэниие гүнзэгыгөөр ойлгодог байhаниие гэршэлнэ.

Хэдэн зуун жэлэй туршада Байгал далай худар урдаhан гол горхонуудай харьялаанда адляар бурядууд болон Байгалhаа сааша нүүжэ ошоhон ородуудай дуунууд 300 жэл соо зэргэ ханхинаа. 200 гаран жэлэй саада тээ зохёогдоhон «Арал дээрэхи ангуушан» гэжэ дуу Ехэ-Куналейн арадай хоор эмхидхэгшэ, 80 наhатай Ф. Рыжаковой аялгалан татахадань, шагнагшад ород арадай искусствын өөрсэ шэнжэ hайшаан хүхилдөө. Ехэ-Куналейн колхозннгууд «Бидэ—совет тараяшадбди» гэжэ арадай шэнэ дуу дуулаа. Хэжэнгын аймагай бурят малшад, тараяшадай дуунууд сүлөөтэ байдалаа, баатарлиг ажалаа магтан зэдэлээ.

Тэрэ үдэшэ Н. Дамдиновай «Ород нүхэртөө» гэжэ шүлэг артист С. Будажапов уншаа, Б. Ямпиловай «Москвада—амар мэндэ» гэжэ хүгжэмтэ магтаал гүйсэдхэгдөө. Бурядай артистнарай харуулhан бүхы дуу, хатарнуудай гол удхань Москвагай ажалшадта, ород арадта, Ленинэй партида зорюулагданхай.

Наада харагшад түгэсхэлэй концерт найруулан табиhан СССР-эй арадай артист Г. Цыдынжапов, РСФСР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша Ю. Хмельницкий болон бусадай амжалта hайшаан, нэрьемэ шангаар альга ташалдаа.

СССР-эй Ехэ театрын филиалай ложодо нүхэд **А. Б. Аристов, Л. И. Брежнев, К. Е. Ворошилов, Н. Г. Игнатов, А. И. Кириченко, Ф. Р. Козлов, О. В. Куусинен, А. И. Микоян, Н. А. Мухитдинов, М. А. Суслов, Е. А. Фурцева, Н. М. Шверник, П. Н. Поспелов, А. Н. Косыгин, Д. С. Полянский**, КПСС-эй Бурядай обкомой нэгэдэхи секретарь А. У. Хахалов, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ В. Р. Филиппов, Бурядай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Д. Ц. Цыремпилон hуугаа. Зал соо КПСС-эй Бурядай обкомой секретарь Ц. О. Очиров, Бурядай АССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын орлогшо Р. С. Сафронов, Бурядай АССР-эй Культурын министр Д. Ж. Жалсабон, СССР-эй Культурын министр Н. А. Михайлов, РСФСР-эй Культурын министр И. А. Попов болон хариин гүрэнүүдэй элшэн эрхэтэд байлсаа.

Ж. Батуевай «Парти тухай» дуу декадада хабаадагшад бултаараа дуулаа. Тэрэ дуунай гүнзэгы удхаhаа сэдьхэлээ хүдэлжэ, сценэ дээрэ болон зал соо байhан бухы хүнүүд дахин дахин, нэрьемэ шангаар альга ташалдаа.

(ТАСС).

Д. ЖАЛСАРАЕВ

Партида алдар соло!

Зоболонгоо шэрэhэн Россин
уудамаар
Зуун жэлнүүд үнгэржэл байгаа.
Ажалшан арад хэды тэмсээш бол,
Ажабайдалынь зандаал байгаа.
Агуу Хүсэн,
Агуу Сэсэн
Мүндэлжэ.
Арад зониие дахуулаа.
Энэ Хүсэн,
Энэ Сэсэн—
Ленинэй парти
Эрхэ сүлөө мандуулаа.

Зоболонгоо хаяhан Россин
уудамаар
Зол жаргал сэсэглэн байна.
Ажалшан арад хүсөө ниилүүлжэ,
Ажабайдалынь хүгжэн байна.
Агуу Үнэн,
Агуу Мэргэн
Мүндэлжэ,
Ажалшадые жаргуулаа.
Энэ Үнэн,
Энэ Мэргэн—
Коммунис парти
Энхэ байдал мандуулаа.

КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, СССР-эй Верховно Соведтэ—бурядай ажалшадhаа

Арадай дундаhаа урган гараhан уран дархашуул, hиилүүршэд, уран зураашад бурядай искусство, уран зохёолой декадын үедэ КПСС-эй ЦК-да, СССР-эй Министрнүүдэй Соведтэ, СССР-эй Верховно Соведтэ республикынгаа ажалшадай зүгhөө дурасхаалта бэлэг болгон хайлааhан танха бүтээhэн байна. Хайлааhан гээшэ хүнэй нюдэндэ уринаар угалзатан харагдадаг хээтэй модон юм.

Дархашуул энэ танха хайлааhаар бүтээхэдээ анха түрүүн ородой заводто шэрэм танха бурядуудай захижа шудхуулдаг байhан түүхэтэ ушаралые тэмдэглэхэ зорилго урдаа табиhан байгаа. Энэ танхые тойруулан hуулгагдаhан 12 мүнгэн толинууд дээгүүр Бурят ороной ажахын, соёл культурын гол hалбаринуудые харуулhан зурагууд hиилэгдэнхэй. Танхын амhарhаа тээ доогуур хонооhон зургаан толи дээрэ Бурядай республикын ажахын гол hалбари болошо мал ажалые тэмдэглэн, табан хушуу малай, мүн шубуунай дүрсэнүүд зураглан hиилээтэй.

Тэрэ танхые гоёоhон хээ, угалзанууд Байгалай долгинуудые, малай эбэрнүүдые, нютагайнгаа сэсэг набша, ургамалнуудые hажаалган hиилэгдэнхэй.

Дурасхаалта танха бүтээхэ хэрэгтэ арадай гар урлалай мастернууд — hиилүүршэн Г. Линхобоев, мүнгэшэ дархан Д. Бадмаев, нарин hиилүүршэ Д. Логинова, залуу дархашуул П. Намсараев, Д. Цыренов болон бусад хабааадалсаа. Уран зурааша Ф. И. Балдаев танхын түхэл зураhан, дархашуулай хүдэлмэри хүтэлбэрилhэн байна.

Ф. Абрамовай фото.

Москвагай газетэнүүд манай зүжэгүүд тухай

„ПРАВДА"

«Арюун гоохон Ангар дүүхэйн» хүгжэм угаа уранаар зохёогдонхой. Оркестр соо Байгалай ирагуу абянууд, «хүйтэн», шэрүүн аялганууд соностожо, тэрэнэй дүрсэ түхэлые мартагдахаар бэшэ болгоно. Гурбадахи картинада гараhан Ангарай образтой ирагуу, илдам, инаг дурантай холбоотой дуунууд хамтарна. Хамаг муухай hаналтанай удамаршан Хара hалхинай дүрсэ түхэл зэрлиг, аюулта дайнда уряалhан абянуудаар хүсэлдэнэ. Енисейн баатарлиг, hайхан hаналтай образдо тааруу хүгжэм композиторнууд найруулаа. Баледэй геройнуудта зорюулагдаhан бүхы хүгжэм зохёолой удхада нягтаар тааруулагданхай. Сценэ дээрэхи байдалай хубилhан дээрэhээ дүлдыдадаг хүгжэмэй аялга, абянууд өөhэд хоорондоо үлхэлдэн, тааралдан дуулдадаг байна.

Баледэй хатаршадай дундаhаа Ангар болоhон бэлигтэй Л. Сахьянова нугархай, уран наадаараа шалгаран гарана. Хара hалхинай хүшэр хүндэ рольдо наадаhан Ю. Баранов охи, ольhо ехэтэйгээр хатарна. Енисей болоhон П. Абашеев шадамараар наадаа. Ф. Иванов Байгалай образые өөрынь түхэл шэнжэдэ тааруугаар гаргаа. Горхон болоhон Ю. Семенова мэргэжэл шадабари ехэтэй байгаа. Артистнарай наадахань үнэншэмөөр.

Бурядай АССР-эй залуу искусствын ажал-ябуулагшад ехэ hонирхолтой балет манда харуулаа. Тэрэ балет соо совет хүнүүдэй зүрхэ сэдьхэлдэ дүтөөр hанагдадаг сэбэр тунгалаг инаг дуран, үндэр дээдэ үзэл бодол hайханаар харуулагдана.

В. Виноградов,
искусствын габьяата
ажал-ябуулагша.

„Советская культура"

Ц. Шагжинай «Будамшуу» гэжэ комеди арадай үльгэрhөө үндэhэтэй. Зүгөөр автор комеди зохёходоо шэнэ удха, шэнэ образуудые оруулжа, арад зониие дарлагшадай урдаhаа тэмсэхые уряалhан, хүн бүхэнэй зол жаргалай мандахые гэршэлhэн үйлэнүүдээр баяжуулжа шадаhан байна.

Будамшуу болоhон артист Ж. Иванов хэмгүй хүхюутэйгээр наадаха зуураа, ухаан бодолойнгоо, хүсэ шадалайнгаа аша туhаар хэдэ хэдэн бэрхэшээл дабана, мүн арад зондоо инаг дуратайгаар хандана. Үгытэй Найданай рольдо артист Ц. Дамдинов эрхимээр, үнэн зүрхэнhөө, тон тодоор наадана. Порнии баянай рольдо Ч. Генинов наадаа. Бэеэр багахан, hуури тогтууригүй, иишэ тиишээ эрьелдэhэн нюдэтэй тэрэ баянай хомхой сэдьхэл, шэрүүн абари, баяжахын тулада ямаршье хоро, тодхор хэжэ шадаха хүсэлынь артист айхабтар элеэр харуулаа. Тэрэнэй hамган Пяглайн ролиие Н. Гендунова жэгтэй hайнаар наадаа. Бэеэр томо, маряатай Пяглай hамган баяжахын хойноhоо ябаhаар хүн нэрэеэ төөринэ. С. Рабсалов ламын дүрсэ түхэл үнэншэнгүй байха аргагүйгөөр харуулаа. Тэрэнэй наадаhан лама—театрын, хэмэл лама бэшэ, харин ёhотойл лама шэнги лама. Тэрэнэй эрхиеэ татасагааха, абааштай бэрхээр хүдэлхэ, алмай аашатайгаар дуугарха, нюдөө эригэшүүлхэ болон бүдүүлиг мунхаг аашануудые гаргахыень артист Рабсалов хэлэшэгүй тодоор зураглаа. Елбой ноёной рольдо В. Халматов наадаа. В. Халматов тэрэ ноёной дүрсэ харуулаад болингүй, тон үнэншэмөөр—эсэнгеэр, үни удаан үбшэлhөөр, hүр hүлдэеэ алдаhан шарайтайгаар харуулаа. Елбой ноён бүдүүлиг бодолойнгоо hэгээ ороходо гү, али галзуу аашынгаа ерэхэдэ нидхэеэ үргэжэ, нюдөө нээнэ...

Үнгэрhэн сагай түлөөлэгшэдые артистнар арадайнгаа түүхэ соохоо мэргэнээр, шадамараар оложо абаа. Тэдэнэрынь зүжэгэй удхаар хоорондоо холболдоходоо, хуушан сагай байдалые наада хараhан, хурсаар шоглоhон зүжэг болошоно.

Л. Ходорковская.

Худөө бэшэгшэдэй шалгалта юу харуулнаб?

Гансал зелёнкоор „шахагдана"

2—3 жэлэй урда тээ Закаменай аймагай «Победа» колхоз гүрэндөө томо бэетэй гарган малнуудые тушаажа байдаг hэн. Энэ колхозой Дархинта, Хасуурта гэжэ газарта мал харууhалхада таарамжатай элбэг бэлшээритэй юм. Мал харууhалхада иимэ hайн эрхэ байдалтай аад, тус колхоз hүүлэй жэлнүүдтэ гүрэндөө жэжэ туранхай малнуудые тушаадаг болошоо.

Энэ юун дээрэhээ болоноб гэхэдэ, тус колхоз урдандаа бэеэ хүсэhэн малнуудые гүрэндөө тушаадаг байгаа. 1958 ондо гүрэндэ 280—300 килограмм шэгнүүртэй мал тушаагаа hэн. Харин энэ жэл 289 толгой эбэртэ бодо мал дунда зэргээр 236 килограмм, 190 хонин тус бүридөө 29 килограмм шэгнүүртэйгээр гүрэндэ худалдагдаба. Энээн дээрэhээ колхоз 1350 центнер мяха абаха уялгаяа ойроойдоол 63,3 процентээр дүүргэhэн байна. Гүрэндэ 1050 центнер мяха худалдаха уялгатай аад, ойроойдоол 800 гаран центнер худалдаад байна.

Мүнөө 253 толгой залуу мал түргөөр томо болгожо, гүрэндэ худалдахаар илганхай. Тэдэнэй тоодо 60 буруу, 25 хашараг бии. Д. Сосоровой харууhалдаг 40 бурууе hара болоод шэгнэхэдэнь тус тустаа сүүдхын 300—400 граммаар, Б. Будаевай шахадаг 20 буруу тус бүридөө 290 граммаар сүүдхэдэ нэмэhэн байна. Энэнь тон бага гээшэ. Хэрбээ нэрлэгдэhэн үхэршэдэй малаа оролдосотойгоор харууhалжа, hайнаар эдеэлүүлээ hаань шэгнүүрынь үшөө ехээр нэмэхэ hэн. Энэ баримтые Д. Гармаевай туйлаhан ажалай дүнгүүд гэршэлнэ. Тэрэнэй харууhалдаг хашарагууд хахад hара соо сүүдхэдээ 550—600 граммаар нэмээ. Нүхэр Гармаев малаа харууhалхадаа шадамар юм. Үбhэ тэжээлыень зүбөөр хубаарилжа эдюулнэ.

Колхоздо томо болгогдохоор илгагдаhан тугал, буруунууд өөдтэйгөөр нэмэнэгүй. Тэдэндэ үбhэ, зелёнкоhоо ондоо тэжээл үгтэнэгүй. Зүгөөр дабhа, хужараар, бүлеэн уhаар хангагдадаг аад, концентрированнэ тэжээлээр дуталдана. Тэрэ саанаа үбhэниинь муухай юм. Малынь гансал зелёнкоороо хоол залгаад байна.

Байгша ондо ургаса ногооной элбэгшье hаань, тус колхоз бүдүүн тэжээл бэлэдхэхэ түсэбөө миил 40 процент дүүргээ. Тиимэhээ залуу малаа бүдүүн тэжээлээр хүсэд хангаха аргагүйлэнэ. Бэлдэhэн силосыншье малай байраhаа холо, хэдэн хадын саана юм. Энээн дээрэhээ хашараг, буруунуудта силос эдюулэгдэнэгүй. Малда орооhо тараанай зүйл ойройдоошье үгтэнэгүй. Теэд тус колхоз гүрэнhөө холигдомол тэжээл худалдажа абаха аад, мүнөө болотор альга хооhон байhаар.

Шахагдажа, түлжүүлэгдэжэ байhан малай тэжээлэйнь рацион миин лэ саарhан дээрэ табигдаад, үнэн дээрээ бэелүүлэгдэнэгүй. Дээрэ дурсагдаhан 3 гүүртэдэ шахагдажа байhан малнуудтай томо болгогдохо тугалнууд ниилүүлэгдэшэнхэй. Тэдэнэртэ үбhэ тэжээлынь ямаршье илгаагүйгөөр үгтэнэ. Нүхэр Гонгоровагай 93 толгой хашарагуудта тэжээлэйнь рацион мүнөө болотор табигдаагүй.

Залуу мал шахажа, түлжүүлжэ байhан малшадта ажалайнь түлөөhэ бусад малшадтал үгтэдэг түлөөhэнтэй адляар үгтэнэ. Малай шэгнүүрые дээшэлүүлhэнэй түлөө үгтэхэ түлөөhэнэй гурим колхозой правленидэ үшөө табигдаадүй. Тиимэhээ залуу мал харууhалагшад урмашуулагданагүй. Ерэхэ жэл мяха ехээр абахын тула колхоз залуу мал худалдан абажа эхилhэн байбашье, энэ хэрэгээ мүртэйгөөр ябуулнагүй.

Хойто жэл гүрэндөө гахайнуудые худалдахын түлөө мүнөө 11 эхэ гахай түрүүлхээр хараална. Гахай бүриhөө 10 поршоонхо абаха түсэбтэй. Тиихэдээ 140 гахай гүрэндөө худалдахабди гэлсэнэ. Энэнь үшөөл үсөөн байна. Юуб гэхэдэ, тус колхоз гахай үсхэбэрилжэ эхилhээр хэдэн жэл болоо юм. hайн үүлтэрэй гахайнуудтайшье. Тиимэhээ үшөө олон гахай гүрэндөө худалдахаяа оролдохо байгаа.

Энэ колхоз гүрэндэ мяха худалдаха уялгаяа дүүргэхэ аргатай аад, малайнгаа тоо толгой олошоруулха түсэбөө дүүргэнгүй үлэшэхэ байдалда орошоходоо хэдэн арбаад малаа худалдангүй үлээбэ. Хэрбээ колхознигуудhаа, мүн ондоошье тээhээ мал олоор худалдажа абаhан hаа, ниитынгээ малай тоо толгой олошоруулжа, гүрэндэ мяха худалдаха уялгаяа сүм дүүргэхэ аргатай байгаа бшуу. Энэ хэрэгые hайса эмхидхээгүй байhанда колхозой правлени, партийна организаци зэмэтэй гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй. Мяха абалгада бии байhан дутуу дундануудаа дары усадхажа, хашараг, буруунуудые олоор, hайнаар таргалуулха, түлжүүлхын тула шанга хэмжээ абаха тушаа колхозой хүтэлбэрилэгшэд бодомжолхо зэргэтэй.

Шалгалтада хабаадагшад:
Б. Шоенов, худөө бэшэгшэ;
С. Цоктоев, колхозой гэшүүн;
Д. Аюшеев, манай корр.

Түмэр замшадай Түб ордондо бурят уран зохёолой үдэшэ үнгэргэгдөө. Зураг дээрэ: поэт Ч. Цыдендамбаев зохёолоо уншажа байна.

Б. Львовэй фото.

КПСС-эй ЦК-гэй ПЛЕНУМЫЕ УГТУУЛАН

Энэ эхэнэрһээ жэшээ абамаар

Бухы талаһаа алтан Мундаргын үндэр хадануудаар халхалагдаһан сэнгэлиг һайхан Тиссэ голой эрьедэ, Балагта нютагта «Коммунизм» колхозой һүнэй-товарна ферммэ оршодог.

Эндэ гуша шахуу жэл һаалишанаар хүдэлһэн, үнэн сэхэ, оролдосотой нягта ажалаараа нэгэнтэ бэшэ нютаг, колхоздоо суурхаһан Дулма Тапхаровна Тапхарова ажаллажа байдаг.

— Би мүнөө 65-тай болооб. Гуша шахуу жэл мал ажалда, һаалишанаар хүдэлөө һэм. Теэд мүнөө иимэ һайхан үедэ, коммунизм үргэн дэлистэйгээр байгуулжа байһан сагта наһатайшье болоо һаа хүдэлхэ, өөрынгөө хубитые колхозойнгоо хүгжэхэ хэрэгтэ оруулалсажа байха дуран хүрэнэ,— гэжэ Дулма Тапхаровна налгы зөөлэхэнөөр, энеэбхилэн байжа зугаална.

Дулма Тапхарова мүнөө колхозойнгоо тус фермэ шадархи сепараторай пункт даажа байна. Тиихэдэ нүхэр Тапхарова ехэ эдэбхи, үүсхэл гаргажа, даажа абаһан ажалдаа амжалта туйлана. Үдэр бүхэндэ фермын зуун хайнаг үнеэдһээ һаагдаһан һү бүлэжэ, хэдэн арбаад килограмм эрхим шанартай тоһо аймпотребсоюзай бэлэдхэлэй пунктда тушаана.

Энэ ажалайнгаа хажуугаар Дулма Тапхаровна залуу һаалишадта дүй дүршэлөө дамжуулан үгэхэ, ажал хүдэлмэридэнь бодотоор туһалха гэжэ үнэн зүрхэнһөө оролдодог. Хэрбээ һая ороһон һаалишанай үнеэгээ һаажа ядажа байгаа һаань, тэрээнтэй ошожо зохидхоноор хөөрэлдөөд, таатайхан заабари үгөөд, өөрөө һаажа харуулдаг байна бшуу.

— Дулма Тапхаровнагай яажа хүдэлхэб гэжэ заажа, харуулжа байхада бүрил оролдосотойгоор хүдэлхэ дуран хүрэдэг даа. Маанадые һургаһан ёһотойл хүндэтэй хүмнай гээшэл даа,—гэжэ тэндэхи басагад баяртайгаар хөөрэлдэдэг.

КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй декабриин 22-то нээгдэхэеэ байһанай угтамжада тус фермын һаалишад, хүдэлмэрилэгшэд хубита бэлэгээ үнинэй бэлдэжэ, үдэр бүхэндэ һү һаалияа дээшэлүүлжэ байнхай. Жэшээнь, һаалишан Р. Базарова хайнаг үнеэн бүриһөө арба нэгэ һарын туршада 600 гаран литр үдхэн тоһолиг һү һаажа тушаагаа. Тиихэдэ залуу һаалишан Б. Цыренова сүүдхэдээ хайнаг үнеэн бүриһөө мүн лэ горьтой һү һаана, Нүхэдэйнгөө амжалта туйлажа байхада мэргэжэлтэй һаалишан Дулма Тапхаровна ехээр урмашадаг. Багаханааршье һаань, тэдэндээ туһалха гэжэ сүлөө саг олożо ядажа ябадаг гээшэ. Анханһаа хойшо ажалда дуратай, бухэриг шуумгай Дулма Тапхарова КПСС-эй ЦК-гэй Пленумэй хүндэлэлдэ абаһан социалистическэ уялгаяа дүүргүүтэй байна.

— Алдарта партиингаа ЦК-гэй Пленумэй нээгдэхэ үдэр болотор түсэбһөө гадуур 3 центнер тухай тоһо тушаахабди,— гээд Дулма Тапхаровна найдамтайгаар баталан хэлэнэ.

Ингэжэ холын Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой малшад Дулма Тапхаровна түрүүтэй Пленум угтахаяа байнхай.

Н. Николаев.

Янжима Жамьяновна Цыбденовагай нэрэ Кяхтын аймаг дотор мэдээжэ болонхой. Энэ Сталинай нэрэмжэтэ колхозой эрхим шубуушан гэжэ алдаршаһан байха юм. Байгша оной 11 һарада тахяа бүриһөө 100 үндэгэ абажа, аймагай шубуушадай дунда дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ тэрэ илажа гараа. Шубуудтаа шэмэтэй, элдэб зүйлэй тэжээл эдюулжэ, тэдэнээ гээлтэ хоролтогүйгөөр үсхэбэрилжэ байдаг. **Зураг дээрэ:** Я. Ж. Цыбденова. **С. Климовэй** фото.

Ветеринарна хүдэлмэри һайжаруулха шухала

Һүүлэй жэлнүүдтэ республикын олонхи колхоз, совхозуудта ветеринарна хүдэлмэриин зарим тэды һайжарһанай ашаар адууһа малай элдэб халдабарита, хамшаг үбшөөр үбдэжэ үхэхэ, гарзалха ушар гол түлэб усадхагдаа гээшэ.

Тиибэшье зарим газарта имагтал үхэр малайнгаа үбһэ, тэжээлые һайнаар буйлуулжа, зүбөөр эдюулхэ тушаа анхарал ёһоор табигдадаггүй дээрэһээнь илангаяа нарай мал гэдэһэ доторoo ехээр үбдэжэ, олоороо үхэдэг, гарзалдаг байна.

Тиимэһээ колхоз, совхозуудта адууһа малаа зүбөөр эдеэлүүлхэ, тэдэниие элдэб үбшэнһөө һэргылхэ, эмнэлгые эрид һайжаруулха тушаа ветеринарна хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд бодото тэмсэл хэнэгүй шахуу. Хэрбээ ороной түрүү область, республикануудай жэшээгээр ажахы бүхэндэ һайн түхеэрэлгэ, хэрэгсэлтэй эмнэлгын лаборатори, ветеринарна эмхи зургаануудые эмхидхэжэ, малай түргэн таргалха, түлжэхэ, түл олоор гаргахада туһалдаг биологическа стимулятор, тэжээлэй антибиотигууд, (террамицин) гэхэ мэтэ элдэб тарилга тэдэндэ хээд байгаа һаа, тон ехэ ашагтай туһатай байха һэн. Жэшээнь, академик В. П. Филатовай тодорхойлон гаргаһан эмээр үхэр мал тарихада, тэдэнэй эдиһэн тэжээлынишье хоол болостой, түргэн таргалдаг, һайн томо болодог гээшэ. Мүн академик М. М. Завадовскиин заабаряар биогеннэ стимулятор зүбөөр хэрэглэжэ, эхэ мал таряад байбал, хонид олоороо эхирлэдэг. үнеэдшье һубайрдаггүй байха юм. Эдэ бүгэдые республикынгаа колхоз, совхозуудта зүбөөр хэрэглэжэ шадаа һаа, адууһа малай тоо толгойе түргэн олошоруулха, ашаг шэмыень эрид дээшэлүүлхэ хэрэгтэмнай ниилээд ехэ туһа нэмэри болохо байһаниинь элитэ.

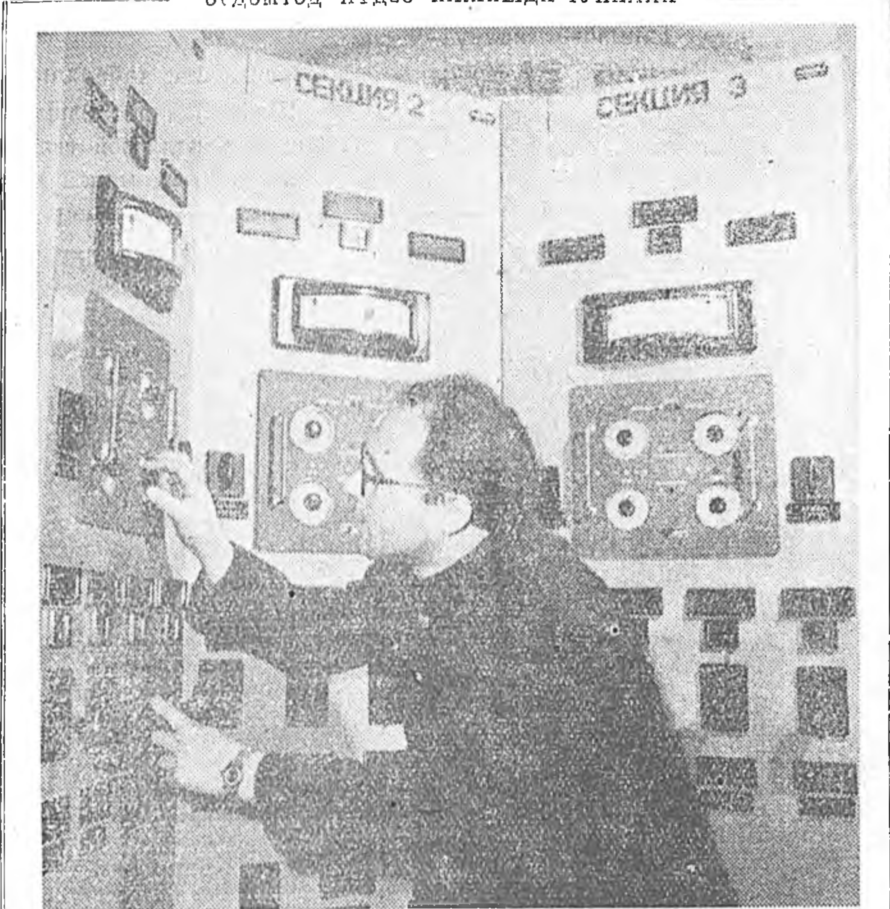
Теэд мүнөө манай совхоздо ветеринарна эрдэм ухаанай туйлалтануудые ажал хүдэлмэридэ үргэнөөр нэбтэрүүлхэ тушаа биратай юумэ хэгдэнэгүй гэхэдэ алдуу болохогүй.

Саашадаа адууһа мал үсхэбэрилгэдэ ветеринарна эрдэм ухаанай туйлалтануудые улам үргэнөөр хэрэглэжэ, ажахын энэ һалбариие эрид хүгжөөхэ ёһотойбди. Тиимэһээ колхоз, совхозуудта адууһа мал эмнэлгын хүдэлмэриие шэнээр эмхидхэжэ, элдэб ветеринарна жэжэ эмхи зургаануудые томодхохо шухала гэжэ һанагдана. Жэшээнь, манай **совхоздо эрэйдөөл 2 томодхогдоһон ветеринарна лечебницэ эмхидхээд, тэдэниие бүхы хэрэгтэй түхеэрэлгэ, зэмсэгээр хангаха байна.** Тиигээд отделени, фермэнүүдһээ үбшэлһэн мал тэндэ суглуулжа эмнэхэ болоно. Мүн тэндэ хүдэлхөөр дүршэл ехэтэй мэргэжэлтэдые эльгээхэ шухала. Тиигэжэ совхозой ветеринарна лечебницые ёһотойл научно-шэнжэлхы эмхи зургаан болгохо зэргэтэйбди. **Гадна мал олоор үсхэбэрилдэг совхозуудта эрдэм ухаанай, ажалай түрүү дүй дүршэлые согсолхо, тэрэниие үйлэдбэридэ нэбтэрүүлхэ талаар научно-консультативна совет бии болгоо һаа зохистой** гэжэ һанахаар. Тэрэ советдэ гол түлэб ехэ мэргэжэлтэд, түрүүшүүл, совхозой директор хабаадуулагдаха ушартай.

Н. Нимаев,

Хорини хонинзой совхозой 5-дахи фермын ветврач.

ЭРДЭМТЭД ХҮДӨӨ АЖАХЫДА ТУҺАЛНА

Ленинград. Агрофизическэ научна шэнжэлэлгын институдай хүдэлмэрилэгшэд КПСС-эй ЦК-гэй декабриин Пленумдэ эрхим һайн бэлэг бэлэдхэбэ. Теплицэ соо таригдаһан виноград ургуулха эрхэ байдалые автоматическа аргаар хубилгаха аппарат Советскэ Союз дотор анха түрүүнээ эндэ ухаалан зохёогдоо. Энэ түхеэрэлгын ашаар агаарай температурые хүйтэн, дулаан болгожо байха аргатай юм. Мүн агаарай болон газарай хүрьһэнэй ниир нойтые, уһалдаг уһанай температурые тааруулжа, байрын вентиляциие хүдэлгэжэ болохо. **Зураг дээрэ:** лабораториин приборнуудай ахалагша инженер В. П. Журин установкын хажууда һууна.

ТАСС-эй фотохроннко.

ПАРТИИНА АЖАБАЙДАЛ

Эмхидхэлэй хүдэлмэри һула

Закаменай аймагай партийна конференциһээ

Һаяхан үнгэргэгдэһэн Закаменай аймагай партийна конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадуудай ниилээд олонхинь партиин айкомой, тэрэнэй бюрогой эмхидхэлэй хүдэлмэриие һулаар ябуулдаг тухай хэлэһэн байна.

КПСС-эй айкомой секретарь **Б-Н. Т. Аюровай** хэлэһэн тоосоото элидхэлһээ хаража үзэхэдэ, айкомой бюро аймагайнгаа ажахын һалбаринуудые хүгжөөхэ талаар эмхидхэлэйнгээ хүдэлмэриие нэгэ бага һуладуулаа гэхэдэ алдуу болохогүй ха.

Ажахынгаа талаар Закаменай аймаг республикынгаа бусад аймагуудһаа ниилээд илгаатай гээшэ. Эндэмнай томо томо промышленна предприятинууд бии. Хүдөө ажахын талаар ороохо тарян тиимэшье ехээр ургуулагдадаггүй һаа, мал ажалаа горьтойгоор хүгжөөхэ гүйсэд арга боломжотой колхозууд олон юм.

ПРОМЫШЛЕННОСТИИН ТАЛААР

Тоосоото элидхэл соо хэлэгдэһэнэй ёһоор Зэдын комбинат продукци үйлэдбэрилхэ гүрэнэй түсэбые бүхы дээрээ муу бэшээр дүүргэжэ ябана. Гурбадахи кварталда вольфрам болон молибденэй руда абалгаар түсэбөө амжалтатайгаар дүүргэжэ, республикынгаа совнархозой шанда хүртэһэншье байгаа.

Гэхэтэй хамта, комбинат һара, квартал бүхэндэ нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилдэггүй, олонхи ушарта техникые бүтээсэ багатайгаар ашагладаг байна. Жэшээнь, 1959 оной түрүүшын кварталда гээгдэлдэ ороошоһон байгаа. Тиигээд удаадахи һарануудта урагшаа дабшажа эхилээ. Теэд үнгэрһэн ноябрь һарада түсэбөө дүүргэжэ шадаагүй.

Ингэжэ нэгэ гээгдэхэ, нэгэ урагшаа гараха гээшэ таарамжагүй ябадал болоно. Конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд энээнэй шалтагаание юун гэжэ тайлбарилааб гэхэдэ, комбинадай партийна организаци, мүн партиин айком промышленна предприятинуудай хүдэлмэриие тодорхойгоор хүтэлбэрилжэ шадаагүй.

Комбинадай капитальна барилгын управлениин начальник нүхэр **Федоров** Закаменск городтохи барилгын ябаса тухай хэлэхэ зуураа, барилгын хүдэлмэриин хангалтагүйгөөр түсэблэгдэдэг тухай тогтоо. Энэ асуудалые зүбөөр шиидхэхэ хэрэгтэ партиин айкомой зүгһөө шухала анхарал хандуулагданагүй. Хэлэйшье мэдэхээр, Закаменск городто баригдаһан дүрбэлжэн метр байрын талмайн өөрын үнэ Улан-Удэ городойхитой адли байха ёһогүй. Гансахан цемент эндэ аяар 300 километрын газарһаа зөөгдэнэ. Бодото дээрээ барилгын хүдэлмэри Улан-Удынхитэй адлихан сэнтэйгээр түсэблэгдэнэ.

Барилгын хүдэлмэриие түргөөр ябуулхын тулада үйлэдбэридөө байһан бүхы арга боломжые зүбөөр, нютагай баялиг (туф шулуу) хэрэглэжэ болохо юм. Өөһэдтөө хирпиисэ олоор гаргадаг, түмэрбетонно хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг боложо, барилгые ехэ блогуудаар хэдэг болохо хэрэгтэй. Энэ мэтын хүдэлмэриие бэелүүлжэ шадаад байгаа һаа, барилгашад жэл соо 3 миллион түхэриг хүрэтэр гүрэнэй мүнгэ зөөри арьбалха аргатай байна.

Первомайска руднигай бульдозерист, делегат нүхэр **Баранник** ноябрь һарада руда малтаха түсэбэй юун дээрэһээ дүүргэгдээгүй үлэһэниие шүүмжэлэн хэлээ. Руда бутаргаха, мүн бусад түхеэрэлгэнүүд удаан саг соо тодхогдоногүй. Энэ рудник оньһото техникээр яһала баян аад, тэрэнээ бүтээсэ багатайгаар ашаглана. Техническэ харууһан, заһабари саг соогоо хэгдэнэгүй. Электроэнерги гамтайгаар, ашаг ехэтэйгээр гаргашалха тухай партиин Центральна Комитедэй Бэшэг гараһан байна. Гэбэшье мүнөө болотор тодорхой хэмжээ-ябуулга хараалалгадаагүй байһаар. Предприятинуудта комплексно бригаданууд ёһо тэдыгээр байгуулагдана.

Партиин айком предприяти бүхэнэй үйлэдбэритэй гүнзэгыгөөр танилсажа, эдэ дутагдалнуудые усалханагүй.

Тэрэшэлэн комбинадай капитальна барилгын управлениин бригадир нүхэр **Поштар** гэгшэ түрүү дүй дүршэл андалдан абалсалгаар барилгашадай дунда ямаршье эмхидхэлэй хүдэлмэри хэгдэнэгүй гэжэ тэмдэглэбэ. Тоосоото үе соо бидэнэр, барилгашад, партиин айкомой нэгэшье секретариень үйлэдбэри дээрэ хараагүй байнабди. Промышленна предприятинуудай үйлэдбэритэй тодорхойгоор танилсангүйгөөр, холын хараата асуудал шиидхэхын аргагүй гэжэ тэрэ тэмдэглээ.

ХҮДӨӨ АЖАХЫН ТАЛААР

Гүрэндэ мяха, һү, нооһо тушааха талаар жэлэй эхиндэ абтаһан уялга дүүргэгдээгүй үлөө. Колхозуудаар адуу малай тоо толгой олошоруулха, үүлтэрыень һайжаруулха, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ талаар оролдолгын хэр зэргээр гаргагдаһые энэ уялгын дүүргэгдээгүй байһан ушар элирүүлэн харуулна.

Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэ гээшэ аймагай бүхы колхозуудай дайшалхы зорилго байха ёһотой байгаа. Тиихэдэ партиин айком имагтал эмхидхэлэй хүдэлмэриие һайжаруулан, колхозуудта бодото туһаламжа хүргэхэ зэргэтэй гэжэ һанагдаха байна. Гэхэтэй хамта, конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадууд тиимэ хүдэлмэриин үшөөл һула байһаниие тэмдэглэбэ.

Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Щербаков** партиин манай айком болон аймгүйсэдком һүүлэй үедэ хүдэлмэреэ нэгэ бага һуладхаа гэжэ хэлэбэ. Закаменск городой аймагай мэдэлдэ үгтэһэнһөө хойшо аймагаймнай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд колхозуудаараа тон үсөөн ябадаг болошоо. Манай колхозой олон малшад аймгүйсэдкомойнгоо түрүүлэгшые мүнөө болотор танихагүй байһаар.

Аймагай Советэй гүйсэдкомой хүдэлмэридэ илангаяа ехэ дутагдалнууд бии. Һүүлэй үедэ аймагтахи РТС үгы болгогдохонь гэһэн үгэ тараад, ямар аргааршьеб РТС-тэ байһан горьтой мүнгэнэй запасной частьнууд гансахан Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо худалдагдашоо.

Мүнөө мал тушаан абадаг аймагтахи пункт яаха аргагүй муугаар хүдэлнэ. Энэ ушарһаа боложо, колхозууд асарһан малаа эндэ хэдэн хоногто тушаажа ядаад, үбэлэй хүйтэндэ тураажа байна. Совнархозойшье, мүн партиин айкомой, аймгүйсэдкомой зүгһөө энээн тушаа зохихо хэмжээн абтанагүй.

«Дружба» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Гармаев** аймагай ветлечебницын хүдэлмэрилэгшэд колхозуудта ерэжэ, бодото туһаламжа хүргэдэггүй байна гэжэ шүүмжэлээ.

Колхозуудаар үнеэдые искусственна аргаар үрэжүүлгэ ёһо тэдыгээр эмхидхэгдэһэн байна. Теэд лечебницын мэргэжэлтэдэй энэ шухала удхашанартай хүдэлмэридэ һаналаа табидаггүй байһаниинь гайхалтай.

—Тоосоото үе соо айкомой хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдал байгаа, —гэжэ «XX партсъезд» колхозой түрүүлэгшэ нүхэр **Дугаров** хэлэбэ. — Аймагаймнай абаһан уялгаяа дүүргээгүй байһан ушар энээн тушаа элитээр гэршэлнэ.

Партиин айкомой секретарьнууд колхозуудаар ябахадаа ажахыень һайса хаража, үзэжэ, дутагдалнуудыень хайшан гэжэ усадхаха зорилго табяад, партийна организацидань ёһотой гэгшын туһаламжа үзүүлжэрхихэ байгаа. Теэд нүхэр Дугаровай хэлэһэнэй ёһоор тиимэ туһа хүргэхэһөө байтагай, секретарьнууд колхозуудта тон үсөөн ерэдэг байшоо.

Олохон делегадуудай хэлэһэнэй ёһоор, аймаг дотор, илангаяа колхозуудта соёл сурталай хүдэлмэри хангалтагүйгөөр табигданхай. Аймагай хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд предприяти болон колхозуудта ерэжэ, лекци, элидхэл сагсагтаа уншаха ёһотой гэһэн эрилтэ тон зүб табигдаһан байна.

Тус конференци дээрэ үгэ хэлэһэн делегадуудай хэлэһэн шүүмжэлэлые баримта болгон, партиин Закаменай айком тоосоото үе соо эмхидхэлэй хүдэлмэриие һулаар ябуулаа гэһэн тобшолол хэмээр.

Конференциин һүүлээр эмхидхэлэй пленум боложо, партиин айкомой нэгэдэхи секретаряар **Б-Н. Т. Аюров**, хоёрдохи секретаряар **С. Е. Чехов**, секретаряар **Ц. С. Субанов** гэгшэд һунгагдаа.

Республикын предприятинуудаар

Хэлэһэнлээ хүрэхые оролдоно

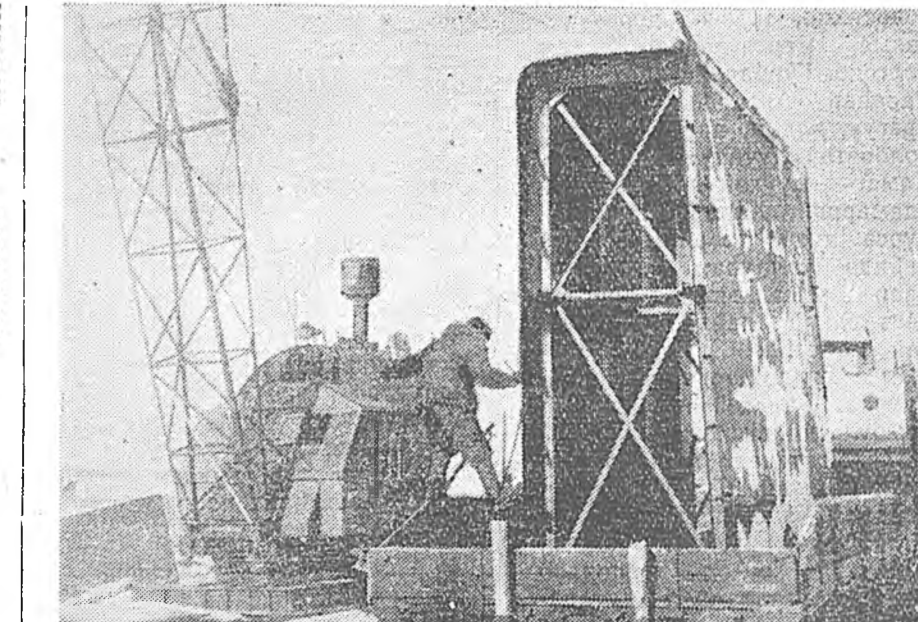
Промышленна предприятинуудаар эгээл баян Улан-Удэ городой Железнодорожно районой ажалшад долоон жэлэй түсэбые уридшалан дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ хабаадалсажа эхилхэдээ, продукци үйлэдбэрилхэ 1959 оноймгоо даалгабариие декабриин 20 хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн уялга абаһан юм.

Районой ажалшадай абаһан уялга соогоо заaһан болзорынь ойртожо байна. Гэбэшье предприяти бүхэнэй коллектив хэлэһэн үгэдөө хүрэхын түлөө ехэ оролдолго гаргана. Ноябрь һарын 24-дэ районой бүхы предприятинууд валовой продукци үйлэдбэрилхэ 11 һарынгаа түсэбые уридшалан дүүргэһэн байгаа. Тиигэжэ декабриин 1 болотор түсэбһөө гадуур 8 миллион түхэригэй продукци үйлэдбэрилэгдэһэн байна.

Горпромкомбинадай, «Металлоширпотреб» заводой, автомобиль заһабаридаг центральна мастерскойн, Дээдэ-Березовкын хирпиисын заводой хүдэлмэришэд абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна.

Түмэрэй хаядаһа суглуулха талаар Татарай АССР-эй ажалшадай гаргаһан үүсхэл район дотор үргэнөөр дэмжэгдэнхэй. Коллектив бүхэн энэ үүсхэлээр уялгануудые абажа, түмэрэй хаядаһа элбэгээр суглуулна. Ноябрь һарын хоёрдохи хахадта аяар 700 тонно түмэр суглуулжа, оронойнгоо металлургическа промышленностьда эльгээгээ.

М. Власьевский.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Улан-Удын судна бүтээлгын заводой хүдэлмэришэдэй бүтээһэн шэнэ баржанууд Лена мүрэнэй уһан замшадта эльгээгдэхэеэ вагонуудта ашаалагдажа байна. **Д. Балдановай** фото.

Шухала хэрэгсэлээр хангана

Үбэлэй шанга хүйтэнэй эхилһээр Тимлюйскэ цемент-шиферэй заводой хүдэлмэридэ элдэб бэрхэшээл тохёолдодог. Транспортна цехын хүдэлмэришэд заводойнгоо үйлэдбэриие шулуу нүүрһэ болон бусад шухала хэрэгтэй материалаар хангана, үйлэдбэрилэгдэһэн цемент вагонуудта ашаалан ябуулна. Жэлэйнгээ түсэбүүдые саг болзор соонь дүүргэхын түлөө дэлгэрһэн мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсаһан машинист Н. Азаров, вагонуудые бүридхэгшэ Н. Фоменко, машинистын орлогшо Попов гэгшэд даалгабаряа хэзээдэшье үлүүлэн дүүргэһэн байдаг.

Ж. Гомбоев

Үйлэдбэреэ оньһожоруулна

Ажалай богони үдэртэ ороходоо урдань 8 часай туршада бүтээдэг хэмжээнһээ бага бэшэ продукци эрхим шанартайгаар гаргажа байха шухала зорилго партиин Центральна Комитедэй, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй тогтоол соо коллектив бүхэнэй урда табигдаһан байна.

Энээниие хараадаа абан, Улан-Удын «Металлоширпотреб» заводойхид үйлэдбэреэ оньһожоруулха, бии байһан түхеэрэлгэнүүдээ һэльшэн шэнэдхэнэ, шэнэ шэнэ станогуудые зохёон табина. Эдэ бүгэдын ашаар ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ тусхай хэмжээ-ябуулгануудые хараалаа һэн.

Тиигэжэ богонихон болзорто тус завод дээрэ ехэхэн хүдэлмэри хэгдээ. Эндэ пеэшэнгүүдэй үүдэ, хаабари гэхэ мэтэ зүйлнүүд, түмэр бочконууд, арад зондо хэрэгтэй гоё оронууд бүтээгдэдэг юм. Бодоходо эдэ бүгэдые бүтээхэнь барагтай гэжэ һанагдадаг. Теэд үнэн дээрээ тиимэ бэшэ юм. Илангаяа һаяхан болотор эндэ гар ажал ехээр хэрэглэгдэжэ, ажалай бүтээсэ бага, сагшье ехээр ошодог һэн.

Тиимэһээн ажалай гаргаша бага болгохо, хүшэр хүндэ хүдэлмэри хүнгэдхэхэ хэрэгтэ «Металлоширпотреб» заводой уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод гол анхаралаа хандуулһаар байна. Тэдэнэй оролдолгын ашаар пеэшэнгүүдэй үүдэ, хаабари шэнэ янзаар шудхагдадаг болоо. Тэрэшэлэн түмэр орон бүтээхэ хэрэг шэнэдхэн һайжаруулагдаа. Ороной гоёлтын һиилэбэринүүд, мүн элдэб детальнуудые мүлилгэ завод дээрэ бүтээгдэһэн тусхай станогууд дээрэ хэгдэдэг болоо. Энээнэй ашаар гар ажалһаа хэдэн хүн сүлөөлэгдэһэн, зарим хүдэлмэри дээрэ ажалай бүтээсэ 1,5 дахин дээшэлһэн байна.

Үйлэдбэри оньһожоруулха хүдэлмэридэ заводой түрүүшүүл, эдэбхитэй уралан нарижуулагшад, ухаалан зохёогшод И. Васильченко, И. Кавелин, мастер М. М. Осколков болон бусад илангаяа шалгараа.

Мүнөө тус заводойхид ажалай 7 часай үдэртэ ороод хүдэлжэ байхадаа, урдынхидаал адли хэмжээнэй продукци гаргахаһаа гадна, ажалайнгаа бүтээсые бүри дээшэлүүлхын түлөө эршэмтэйгээр тэмсэнэ.

Д. Цыренов.

лдарта Москвагай магтаалда хүртэһэн радайнгаа хүбүүд, басагадта амар мэндэ!

☆ ☆ ☆

Советскэ олонациональна соёл культура

☆

(„Правдын" 1959 оной декабрийн 8-най түрүү бэшэгһээ)

☆ ☆

й ороной арадуудые социа-арлалтаһаа, харанхы балар һаа сүлөөлһэн Агуүехэ Ок- революци шэнэ, социалис- соёл культура байгуулха эхи табижа үгэһэн байгаа. ы балар байдалтай байһан иллион тоото ажалшад хүн нэй ухаан бодолой бүхы тануудые ашаглаха үргэн оломжотой, мүн дэлхэйн соёл рын баялигта өөһэдынгөө зохёолнуудаар туһа нэмэри аг болоо. «Наука болон ультурын бүхы аша туһые л нэгэ заримашуулда үгэ-үгөөдүүлыень эгээн шухала энь—гэгээрэн хүгжэхэ ар- ь хаһахын тулада урдань бүхы ухаан, тэрээнэй бүхы бэлиг зорюулагдадаг байгаа. техникын бүхы аша үрэ. культурын бүхы туйлалта-бүхы арадта хамаатай болоо, а арга, мүлжэхэ арга бол- хүнэй ухаан, оюун бэлиг эшье хэрэглэгдэхэеэ болёо» В. И. Ленин хэлээ һэн.

т засагай түрүүшын үдэр- э эхилэн һургуулинууд, биб-энүүд, музейнүүд, театрнууд зондо бүрин зорюулагдадаг Хүдэлмэришэд болон таряа- оюун бэлигэй хүгжэлтэ ту-арадай интеллигенциие хү-үлхэ тухай Коммунистическэ дэлхэй дээрэхи түрүүшын листическэ гүрэнэй прави-тво саг үргэлжын анхарал олго хандуулна. Арадай гүн-эхэ демократическа шэнжэтэй, тарска интернационализмын, удай ахадүү ёһоной хани ба-най үзэл сурталаар нэбтэрэн-оциалистическэ түрүү соёл ура манай орон дотор байгуу-а.

най советскэ соёл культура э богонихон үе соо угаа ехээр жэ, бүхы түрүү хүн түрэлтэ-эүгһөө мэдэрэгдэдэг болоо. гэхэдэ, энэ соёл культура үр-лон арад нийтын дундаһаа куулагдан ургадаг, юуб гэ-энэ соёл культура манай оло-нальна гүрэнэй ехэ, багашье уудай оюун бодолой бүхы юумые бэедээ шэнгээнхэй г. Социализм гээшэ оюун бэ-эй урган гараха эрхэ байдал олгоногүй гэһэн хэбэртэйгээр алистическэ байгуулалтые эгшэд мүнөөшье хүрэтэр хэ-зангаараа юм. Энэ хардал-дэлгыень Советскэ Союздахи урна байгуулалтын бодото л элирхэйлэн буруу һүргэнэ. орон дотор зуу гаран нана- болон үндэһэ яһатан ажа-г. Тэдэнэй нилээд олонинь ал Совет засагай үедэ өөрын-ациональна соёл культурые улха, хүгжөөхэ, мүн бэлиг баряа ёһотойгоор лэ дэлбэлэн ха бодото аргатай болоһон. Революциин урда тээ үзэг гүй, хосорон үгы боложо бай-енецүүд, чукчинууд, кирги-даргинецуул, кумыгууд болон үндэһэ яһатан мүнөө үедэ ран хүгжэжэ байха зуураа, гөө онсо өөрэ шэнжэтэй ис-во болон уран зохёол бай-а. Манай Эхэ ороной олона-льна социалистическэ соёл урын бүхы хэмжээгээр һалба-адархын тулада Коммунисти-партин, Советскэ правительст-хы юумэ хэжэ байдаг.

ань гээгдэнги байһан бурят соёл культурынгаа байгуу-да ехэ амжалтануудые туй-нь Москвада боложо байгаа бурядай искусство болон уран зохёолой декада харуулба. Республика дотор үзэг бэшэг мэдэхэгүй ябадал үни хада усадхагдаа, өөһэдынь уран зохёолшод, уран зураашад, композиторнууд урган гараа. Бурядай уран зохёолшодой номууд нютагтаа, мүн Москвада, союзна республикануудай ниислэлнүүдтэ хэблэн гаргагдана. Культурань үниһөө хойшо хүгжэжэ байһан Советскэ Союзай тиимэ арадуудай искусстводал мүнөө үедэ бүри эли тодо болоһон байна. Юуб гэхэдэ, мүнөө ажабайдалнай толотомо һайхан болоо, шэнэ шэнэ оюун бэлигтэн олоор урган гараа.

Хэлэнэйнгээ, болото байдалые уран һайханаар харуулха аргануудайнгаа, нютагайнгаа заншалай талаар ондо ондоо байдаг национальна соёл культурые социалистическэ удхань бэе бэедэнь ойртуулдаг, коммунизм байгуулха агуүехэ үзэл суртал, пролетарска интернационализмын, арадуудай хани барисаанай үзэл суртал тэдэниие нэгэдүүлдэг гээшэ. Тиимэһээ нэгэ арадай литературын болон искусствын шадамар, гүнзэгы удхатай зохёолнууд бусад арадуудта ойлгосотой, һонирхолтой байдаг.

Социалистическэ байгуулалта хадаа ехэ болон бага арад бүхэнэй уран һайхан зохёолнуудай хүсэдөөр һалбаран бадарха үндэһэ һуури байгуулхаһаа гадна, нацануудые, тэдэнэй соёл культурые бэе бэедэнь ойртуулна, тиигэжэ хүн түрэлтэнэй оюун бэлигэй дэбжэлтые түргэдхэдэг байна. Соёл культурын талаар советскэ арадуудай хани ёһоной холбоо барисаан улам бүри үргэдэжэл байдаг. Эрхим номууд ород болон бусад хэлэнүүд дээрэ оршуулагдана. Нэгэ республикын соёл культурын ажал-ябуулагшад нүгөөдэ республикынгаа ажалшадай ажабайдалһаа абтаһан темэнүүдээр зохёолнуудые бэшэдэг боложо байнхай. Нэгэ нациин оюун бэлигтэ интеллигенциин түлөөлэгшэд нүгөө нациингаа ажалшадые өөһэдынгөө искусствотай танилсуулдаг боложо байнхай. Жэшээлхэдэ, Белоруссиин болон Латвиин уран зохёолшодой уулзалганууд һайн заншал болоһон байха юм.

Национальна театрнууд, дуу, хатарай коллективүүд бэе бэедээ гастрольдо гарадаг болонхой. Нэгэ арадай социалистическэ искусство нүгөөдэ арадайнгаа сээжэ зүрхые эзэлдэг боложо байна. Эстониин ССР-эй хоорые украинецууд болон белоруссууд ехэ ханангяар шагнадаг, Грузиин дуу, хатарай ансамблине Арменидэ, Азербайджанда баяртайгаар альга ташан угтадаг. Эрхим национальна коллективүүд Москвада Кремлиин театрын сценэ дээрэһээ өөрынгөө искусствые харуулдаг.

Соёл культурын талаар манай арадуудай хоорондохи нягта холбоо барисаан гайхамшагта ушар болоно. Энэ холбоо барисаан элдэб үндэһэ яһанай ажалшадые бэе бэедэнь ойртуулдаг, уран һайхан юумэндэ дуратайгаар ажалшадые хүмүүжүүлгэдэ туһалдаг, коммунизмын аша туһада ажалай шэнэ габьяа гаргаха хэрэгтэ тэдэниие зоригжуулдаг байна.

Хилын саанахи хархис культура бүри доройтон муудажа. бодото байдалһаа холодон, уруу дуруу, бүхы шэнэ түрүү юумые үзэн ядаха үзэл бодол идхан номнодог болонхой. Хүниие, энэрхы сэдьхэлые үзэн ядалгаар нэбтэрэнги национальна бэшэ, түрэл оронгүй культура хүгжөөхые буржуазна теоретигууд уряалдаг байна.

Шэнэ ажабайдалай бүхы һайн һайхан юумые бэедээ шэнгээһэн советскэ зориг бадаруулагша, согтой дорюун, түрүү соёл культура бүхы оронуудай ажалшадай дунда угаа ехэ хүндэтэй болонхой. Манай олонациональна искусствын реализм, ажабайдалые зүбөөр харуулалга, эб найрамдалай хэрэгтэ үнэн сэхээр туһалжа, хүн түрэлтэнэй эгээн лэ дээдэ хүсэл эрмэлзэлгые дуулан мэдүүлэлгэ—эдэ бүгэдэ бүхы түбинүүдэй жиирэй хүнүүдэй сэдьхэл зүрхые эзэлдэг байха юм.

Соёл культурын талаар манай уласхоорондын холбоо барисаан жэл ерэхэ тудам ургана. Мүнөө үедэ дэлхэйн тон олон оронуудтай Советскэ Союз соёл культурынгаа баялигуудые халан абалсажа байдаг. 80 гүрэндэ советскэ кинофильмнүүд харуулагдана. Гадаадын оронуудай театрнуудай сценэнүүд дээрэ манай классигууд болон мүнөө үеын драматургнуудай зүжэгүүд табигдана, советскэ композиторнуудай хүгжэмүүд наадагдана. Советскэ уран зохёолой номууд гадаадын оронуудта олон миллион тиражтайгаар хэблэн гаргагдадаг байха юм. Марксизм-ленинизмын агуүехэ үзэл сурталаар зоригжуулагдадаг социалистическэ лагериин оронуудай хоорондо соёл культурын байгуулалтын талаар холбоо барисаан хүгжэнэ.

Баруун оронуудай ехэ ехэ уран бэлигтэн—мүнөө үеын түрүү үзэл баримталһан зохёолнуудые бэшэһэн Ромен Роллан, Теодор Драйзер, Мартин Андерсен-Нексе болон бусад манай соёл культурын элитэ ехэ үүргые үни хада сэгнэһэн юм.

Немецкэ агуүехэ уран зохёолшо-гуманист Томас Манн «хүйтэн дайнай» хүсэд боложо байха үедэ, Советскэ Союзай бүхы дайсадта зоригтой, омогорхолтойгоор иигэжэ сэхэ мэдүүлээ һэн: «Манай үеын агуүехэ түүхэтэ ушарта—ородой революцида минии гүнзэгы ехэ талархалтайгаар хандадаг байһанда хэнэйшье һэжэгэлхэгүйень би хүсэхэ байнаб. Энэ революци орон доторхи хуушанай угта тэсэшэгүй гуримуудые усадхаад, урдань ерэн процентнь үзэг бэшэг мэдэхэгүй байһан арадайнгаа соёл болбосоролые тон ехээр хүгжөөгөө, олониитэ зоной байдал хизаарлашагүй ехээр һайжаруулаа... Би үзэлэйнгөө талаар ородой үзэл сурталай, ородой оюун бодолой үмэнэ тон ехэ уялгатайб. Тиимэһээ Россиие үзэн ядахыемнии хүсэ баримталһан политика баадхажа шадахагүй».

Долоон жэлэй түсэбэй ёһоор советскэ олонациональна соёл культурые саашадань хүгжөөхэ угаа ехэ хараа зам нээгдээ.

Соёл сурталай асуудалнуудаар КПСС-эй XXI съездын, партиин Центральна Комитедэй шиидхэбэринүүд, Н. С. Хрущевой хэлэһэн үгэнүүд соёл культурын байгуулалтые үргэдхэхын түлөө, манай олонациональна социалистическэ соёл культурые саашадань дэбжээхын түлөө тэмсэлдэнь манай партийна, советскэ, профсоюзна, комсомольско организацинуудта, творческо союзуудта, соёл культурын ажал-ябуулагшадта, Советскэ Союзай бүхы ажалшадта тодорхой программа боложо үгэнэ.

Москвагай газетэнүүд манай зүжэгүүд тухай

„СОВЕТСКАЯ РОССИЯ"

урядай зураглан харуулха усствын выставкын зал соо нууд нилээд ехэ һуури эзэл-бурят арад ниислэл хо-гоо ажалшадта уран зо-лшодойнгоо эрхим номуу- эльгээгээ. Ч. Цыдендам-в, Ж. Балданжабон, Намсараев болон бусадай нуул тэндэ табигдаа. Зо-лнуудай дунда повестьнууд, ссказууд, уран зохёолой суг-лбаринууд ехэ олон. Ха-дань Пушкинай, Лермон-эй, Чеховэй, Горькиин, лоховой зохёолнууд, Шекс-, Шиллер болон бусадай эээнүүд бурят хэлэн дээрэ уулагланхай байна. Буря- АССР дотор уран зохёолой хүгжэлтые иимэ тоонууд эли тодоор гэршэлнэ: 1923 онойхидо орходоо хэблэгдэһэн номуудай тоо 35 дахин ехэ болоо.

«Анда нүхэд» гэжэ оперын хүгжэм ирагуу аялгаар, уран нугалбаряар баян. Ородой классическа хүгжэмэй ёһо заншалые һайнаар халан абаһыень шагнахадаа баярлахаар байба.

«Анда нүхэдэй» хүгжэм һайнаар, ехэ дэлисэтэйгээр бэшэгдэнхэй. Арадай дуунай һайхан нугалбаритай аялганууд оперын хүгжэмые улам хүсэтэй болгоно.

Е. Смоленская.
РСФСР-эй габьяата артистка.

Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ Бурят драмын театр «Красный пролетарий» заводой хүдэлмэришэдтэ айлшалжа, концерт харуулаа. **Зураг дээрэ:** РСФСР-эй арадай артист Ч. Генинов хүчир дээрэ бурят дуунуудые наадажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Ч. ЦЫДЕНДАМБАЕВ

НАРАТА ГАЗАР ДЭЛХЭЙДЭ

Нарата газар дэлхэйдэ
Ная мянган будагууд бии;
Уужам дэлхэйн һайханиие
Уран зураашад зурагладаг.

Эхэ хүнэй сэдьхэлэй
Эгээ хэды һайханииень
Илгажа харуулха шэрэнүүд
Энэ дэлхэйдэ байхагүйл даа?

УРАН ҺИИЛҮҮРШЭ

Хаанахишье хүндэ магтаалтай
Хаахар Жамьян гэжэ хүн
Хаанай дүрсэтэй мүнгые
Хабтагар болотор дабтажархёод,

Тэрэ сагаан мүнгэнэйнгөө
Тэб тэгшэхэн хасартань,
Эрхэ хүбүүгээ тэбэриһэн
Эхэнэрэй дүрэ һиилэжэрхёо.

Ш. НИМБУЕВ

ДУУШАНДА

Ханхинадаг һайхан хоолойтнай
Мохитохые бү мэдэг,
Хаһатайхан залуу наһантнай
Хүгшэрхые бү мэдэг.

УРАН ЗОХЁОЛШОДО

Авто-гуурһанһаатнай
Алтан дуһалжа байг лэ,
Ашата зохёолтнай
Арадаа баясаажа байг лэ.

Г. ЧИМИТОВ

БУДАМШУУ

Бурят зоной ухаанай
Булаг мэтэ бэлигһээ
Бурьялан эндээ мүндэлөөш,
Будамшуу.

Эрхим байдал хүсэһэн
Эгээлэй юрын зоной
Эрмэлзэл бодол харуулһанш
Эли бшуу.

Тиимэһээ тон халуунаар
Түгэнэ, Ага, Ахада,
Булта зон шамай угтанал,
Будамшуу.

Бурядай буурай хүбүүн
Будамшуу, сэсэн бодолш,
Тобтой хурса хэлэнш
Тодо бшуу.

Уншагша манай дурладаг
Улаан хэлэтэ Тархайтай
Булгаршагүй түрэлтэ,
Будамшуу.

Үнэниие зааха эдитэй,
Буруие заһаха хүсэтэй
Бурят хоёр хүбүүд
Мүн бшуу.

БУРЯТ АРТИСТНАР БАЙҺАНАА БҮ МАРТАГТЫ!

Декадын үдэрнүүдтэ харуулагдаһан «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ балет харахаяа СССР-эй арадай артистка, Ленинскэ шангай лауреат Галина Сергеевна Уланова ерэһэн байна. Зүжэг хараһанай һүүлээр суута балеринэ һанамжануудаа хэлээ.

— Манай ороной арадуудай бэлигтэй нэгэнэйнь өөрын баледтэй болоһые харахадаа ехээр баярлааб. Зүжэг юрэнхы дээрээ ехэл һайн. Баледэй удхань угаа һонирхолтой. Һүр хүсэ түгэлдэр Байгал, арадай үльгэрһөө үндэһэтэй балет ехэ һайшаалтай. Зүжэг ехэ гоёор шэмэглэгдэнхэй. Театрын хүдэлмэрилэгшэд оролдосотойгоор ажаллаа гэжэ мэдэхээр. Артистнар сценэ дээрэ ехэ абьяастайгаар наадана. Дутуу дунда олон лэ юм аабза, теэд саашадаа артистнар дутуу дундаяа зайсуулха байһандань һэжэг һанагданагүй. Артистнарай бэедээ найдангяар, ошо зали ехэтэйгээр сценэ дээрэ наададаг байһаниинь ехэл һайн гээшэ. Зүжэг тушаа юрэнхы дээрэнь ямар ажаглалта хэхэеэ, саашадаа ямар дутуу дундые усадхаха гэхээ һанабаш гээ һаа, иимэл даа:

Түбхын түрүүндэ хүн бүхэн, балетмейстерһээ эхилээд жиирэй артистнар хүрэтэр, наадажа байһан зохёолойнгоо удха ойлгохо, мэдэхэ ёһотой. «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гээшэмнай үльгэрһөө үндэһэтэй зохёол гээшэ. Тиимэ хадань дуушад, хатаршад, жиирэй артистнар, тииһээ тиитэрээ режиссер бүхы хүдэлмэреэ үльгэрһөө үндэһэлхэ зэргэтэй байгаа. Баледэй удхын имагтал бурят түхэл шэнжэтэй байгаа хадань, үни холо сагай үльгэрэй удхада тааруугаар хатарха, дуулаха шухала байгаал.

Арад бүхэн өөрын өөрсэ шэнжэтэй байдаг. Хөөрэлдэхэ, дуулалдаха, бэеэрээ хүдэлхэ, шэ шарайгаа хубилгаха гэхэ мэтэ шэнжэнүүд олон aаб даа. Өөрын түхэл маягтай хатар наадагүй арад гэжэ байдаггүй. Ушар иимэһээ балет гээшэ өөрынгөө арад зоной баялигые, тодорхойлон хэлэбэл, хатар наадана баялигые бултыень бэедээ шэнгээһэн, суглуулжа абаһан байха зэргэтэй. Дэлхэйн суута классигуудай найруулһан баледүүд заатагүй өөрын хатар наадана түхэл шэнжээр элбэг байдаг. Нэгэ классическа балет итальянецууд, ородууд зэргэ табихадаа өөһэд өөһэдын өөрсэ шэнжэтэйгээр гүйсэдхэдэг байха юм шуу. Тиимэл хадань «Ородой баледэй һургуули» гэжэ хэлсэдэг гээшэл. Байгал, Ангар тушаа үльгэрһөө үндэһэтэй балет эхинһээ эсэс хүрэтэрөө бурят арадай хатар наадана түхэл шэнжэтэй байха ёһотойл. Энэ минии юрэнхы ажаглалта гээшэ. Зүгөөр иигэжэ хэлэһэндэм урмаа хухаралтагүй.

Гэхын дашарамда, классическа хатарнуудые шудалангүйгөөр өөрын баледтэй болохо аргагүй. Элдэб арадуудай, бүхы хүн түрэлтэнэй хатар наадануудые тон һайнаар шэнжэлэн үзөөд, тэрэнэйнгээ үндэһэ һуури дээрэ классическа болон өөрынгөө үндэһэ яһатанай хатар наадые холбон зохилдуулха шухала бшуу. Энэ талаар «Арюун гоохон Ангар дүүхэй» гэжэ зүжэг яһала һанаһанда хүрэмөөр харагдаа.

Танай Лариса Сахьяновагай хатархыень ехэ һайшаабаб. Нугархай, уран гартай, гүнзэгы сэдьхэлһээ наададаг, хунгэнөөр хүдэлдэг, һүрэдэг балеринэ. Зүгөөр үшөөл һайса хүдэлөө, оролдоо һаань һайн байгаал даа. Түбхын түрүүндэ Лариса Сахьянова бурят арадай балеринэ байһанаа ходо мэдэрдэг, ойлгодог, бүхы онол шадабаряа хэрэглэжэ, хатар наадануудаа бурят түхэл маягтай болгохые оролдоо һаань һайн гэжэ һанагдана.

Танай балет тон һайн балет болохо байһандань найданаб. Баледэй бүхы коллектив түбхын түрүүндэ өөрынгөө үндэһэ яһатанай өөрсэ шэнжэ, түхэл маяг баледтээ элбэг дэлбэгээр оруулдаг болог лэ. Тиигээ һаа — танай балет ехэ һонирхолтой болохо һэн.

Москвагай газетэнүүд манай зүжэгүүд тухай

„ВЕЧЕРНЯЯ МОСКВА"

...«Анда нүхэд» гэжэ оперо, тэрэнэй удхань, хүгжэмынь хүнэй сэдьхэл хүдэлгэнэ. Бурят арадай дуунуудай ирагуу һайхан аялга, нугалбаринуудые шадамараар хэрэглэжэ, Д. Аюшеев өөрын үндэһэтэнэй оперын зохёол бүтээгээ. Оперын нилээд орёо дуу, хүгжэмые залуу дирижер А. Арсаланов эрхимээр хүтэлбэрилөө.

«Анда нүхэдэй» ирагуу аялганууд, хурсаар зохёон тааруулһан удхань зүжэгтэ хабаадагшадай наадаха, дуулаха шадабаряа оншо, онол ехэтэйгээр харуулха арга боломжо олгуулаа. Сэсэн Булган-Табитын эли тодо, үнэншэмэ образ Л. Линховоин ирагуугаар, хүсэтэйгөөр дуулажа гаргаа гэжэ түбхын түрүүн тэмдэглэхээр. Дуулаха, наадахада хүшэр Мүнхын роль В. Бамбацыренов ольһо ехэтэйгээр гүйсэдхөө. Сарюун боложо дуулаһан В. Лыгденова гүнзэгы сэдьхэлһээ ролёо гүйсэдхөө, арюухан сэдьхэлтэй Номиной ролиие Н. Петрова мүн лэ һайнаар дуулаа. Залуу хасаг Демьянай образда орожо шадаһан А. Арсалановай наадахань ольһо ехэтэй байгаа.

Мэхэтэй, хорotой ноёной абари зан Д. Дугаров, тэрэнэй харуулшадай ахалагша Шонхорой аяг ааша Т. Карпов үнэншэмөөр гаргаа. Ород түлөөлэгшэдэй ахалагша Иван Дубовай образ Б. Балдаков бэлигтэй бэрхээр ябуулна.

Театрын хоор эмхитэйгээр, сэбэр нугалбаритайгаар, уранаар дуулана гэжэ тэмдэглэхэ дуран хүрэнэ.

А. Новиков,
РСФСР-эй искусствын габьяата ажал-ябуулагша.

„УЧИТЕЛЬСКАЯ ГАЗЕТА"

Улан-Удын № 1 интернат-һургуулиин үхибүүдэй «Хани барисаан» гэжэ хатарай сюитэ тушаа иигэжэ тус газетэ бэшэнэ:

«Ород, бурят, эвенк арадуудай түлөөлэгшэд «Хани барисаан» соо харуулагдана. Бурят, эвенк арадуудай хатар наадана дээжэ, агуүехэ ород арадтай тэдэнэй хани барисаан угаа һайханаар үзэгдэнэ. Бурят искусство, уран зохёолой декадада эдир артистнарые хабаадуулхын тулада Бурядай театрнуудай мэргэжэлтэдэй, түбхын түрүүндэ балетмейстер Федор Сергеевич Ивановой, багшанарай болон хүмүүжүүлэгшэдэй үсэд нэтэрүүгээр, эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлмэрилһэниинь һайшаалтай.

Т. Золотухина.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Бурядай дуу, хатарай ансамбль «Колхозой хатарай сюитэ» харуулжа байна.

С. Доржиевай фото.

Ольга хонишон болобо

Комсомол басаган Ольга Кяхтын культурно-гэгээрэлэй һургуулида һуража ябахадаа колхоздо ошожо ажаллахаб гэжэ һанадагшье, үетэн нүхэдтөөшье хөөрэдэг байгаа. Тус һургууляа дүүргэжэ ерэһэнэйнгээ удаа Ольга басаган Ахын Хүргын хүдөөгэй клубые даагшаар ажаллажа эхилээ һэн. Ольга Балданова эндээ хэдэн һарын туршада ажаллажа байтараа, тээсгэн ВЛКСМ-эй айкомдо ерэжэ, колхоздо ошожо, мал ажал дээрэ ажаллаха дуратай байһанаа мэдүүлһэн юм.

ВЛКСМ-эй айком залуу комсомол басаганай дура зоригые хүсэлдүүлжэ, тус аймагай «Коммунизм» колхоздо хонишон болгожо эльгээһэн байгаа.

Мүнөө Ольга Балданова колхозой 280 гаран эхэ хонидые тушаажа абаад, харууһалжа байнхай. Ольга хонидоо тушаажа абаһан түрүүшын үдэрһөө тэдэнэйнгээ байра соо сэбэр байлгахын, хонидоо зүбөөр бэлшээхын, һайнаар харууһалхын түлөө оролдожо эхилһэн байна.

— Энэ үбэлжэлгын үедэ даажа абаһан хонидоо һайнаар адуулжа, гараһан хурьгадаа гарзагүйгөөр түлжүүлхэб,—гэжэ Ольга басаган мэдүүлнэ.

Зураг дээрэ: Ахын аймагай «Коммунизм» колхозой хонишон Ольга Балданова.

П. Жужаевай фото, текст.

Дүршэлтэй эдеэшэн

Александра Гавриловнае таниха, мэдэхэгүй зон Курумканда хомор юм. Аймпотребсоюзай чайнада ороһон лэ хүн нүхэр Колмаковада баясхалан хүргөөд гарадаг. Энэмнай үнэн сэхэ ажалаараа арад зондоо магтуулжа ябаһаар үнинэй. Тэрэнэй буйлуулһан эдеэн шанар һайнтай, ехэ амтатай байдаг.

Хэдэхэн жэлэй урда тээ һэн. Тэрэ үедэ тосхоной ниитын эдеэ хоолой газарта эмхи гуримгүй, ариг сэбэр сахидаггүй байһан юм. Буйлуулагдаһан эдеэ хоолыншье шанар муутай, амтагүй байгша һэн. Тиимэһээ хүнүүд үсөөн ябадаг, ходо элдэб гомдол, мэдүүлгэнүүд ородог байгаа. Харин эндэ нүхэр Колмаковагай хүдэлмэрилжэ эхилһэн сагһаа хойшо тад ондоо болоо. Нэн түрүүндэ, энэ дүршэлтэй эдеэшэн хэрэг ажалаа хүсэд мэдэхэ хүнүүдые оложо, заримашуулые һургажа табиһан байна. Тэрээнэйнгээ ашаар богонихон сагай туршада ажал хүдэлмэреэ эрид һайжаруулжа, ажалшадай эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангажа эхилээ.

Мүнөө тэдэнэрэй ажалые шүүмжэлһэн нэгэшье гомдол бэшэгүүд ородоггүй. Хүнүүд олоороо ерэжэ эдеэлдэг болоо. Тиимэһээ чайнын хүдэлмэрилэгшэд һара бүри түсэбөө үлүүлэн дүүргэнэ.

Россин гүрэнтэй Бурят ороной һайн дурааараа нэгэдэһээр 300 жэлэй ойтой дашарамдуулан Александра Гавриловна «отличник советской торговли» гэһэн тэмдэгээр шагнагдаһан байна. **Е. Цыренова.**

Эдэбхитэй уншагшадай нэгэн

— Шэнэ жэлһээ эхилжэ абахаар газетэ захижа болохо гү? «Бурят үнэн» бэшүүлхэ гээб. Бии һаань, «Китай» гэжэ журналшье захихаб,—гээд гаһар томо бэетэй, сагаан буурал толгойтой Соктоев Доржи үбгэн почтальон эхэнэртэ хандана.

—Доржи баабай, дуранай газетэ, журнал бии. Захигты, захигты, — гээд тэрэ эхэнэр сүүмхэеэ уудлажа, карандаш, багахан тобхор книжкэ гаргаба. Нэгэ жэлээр «Бурят үнэн» газетэ, ород хэлэн дээрэ хэблэгдэдэг хитад журнал бэшэжэ, Доржи үбгэнһөө мүнгыень абаад, квитанци һарбайха зуураа:

— Баригты, Доржи баабай. Таниие хэнһээшье түрүүн, эдэбхитэйгээр газетэ захихал байха гэжэ һанаа һэм. Зай, баяртай,—гээд газетэ, бэшэгүүдые тараахаяа саашаа ябаба.

Мүнөө Доржи Зодбоевич 78-тай болохоёо байна. Теэд тэрэ үбгэниие дала наймашай гэхээр бэшэ. Гэр дотороо хүдэлжэ байхань хүнгэхэн, нюдэнэйнь хараашье хурса зангаараа, намдуухан абари зантай, ходо ном, газетэ уншадаг байха.

Манай Ацагадай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүдэйнгээ дунда Доржи Зодбоевич ехэ хүндэтэй юм.

В. Дашиев,
худөө бэшэгшэдэй
Заиграй. постын гэшүүн.

ЭНЭЭНИИЕ МЭДЭХЭ ГҮТ?

✪ Сибириин газар дайда бүхыдөө 10 миллион дүрбэлжэн километр болодог. Иимэ ехэ талмай дээрэ США (Аляскагүйгөөр), Англи, Франци, Итали, Германи гэжэ гүрэнүүд булта багтаха байна. Дэлхэйн бүмбэрсэгэй ехэ түби гэжэ тоологдодог Австрали талмайнгаа талаар Сибирьһээ бага юм.

ХИЛЫН СААНАҺАА

Франциин Коммунистическэ партиин ЦК-гэй пленум

ПАРИЖ, декабриин 8. (ТАСС). Франциин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй пленум мүнөөдэр Парижда хүдэлмэреэ эхилээ. Пленум хоёр асуудал зүбшэн хэлсэхэ:

—Хүдөө тосхондохи байдал, хүдэлмэришэн ангиин болон ажалша таряашадай холбоо барисаан. Элидхэлшэ—ФКП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүн, секретарь Вальдек Роше.

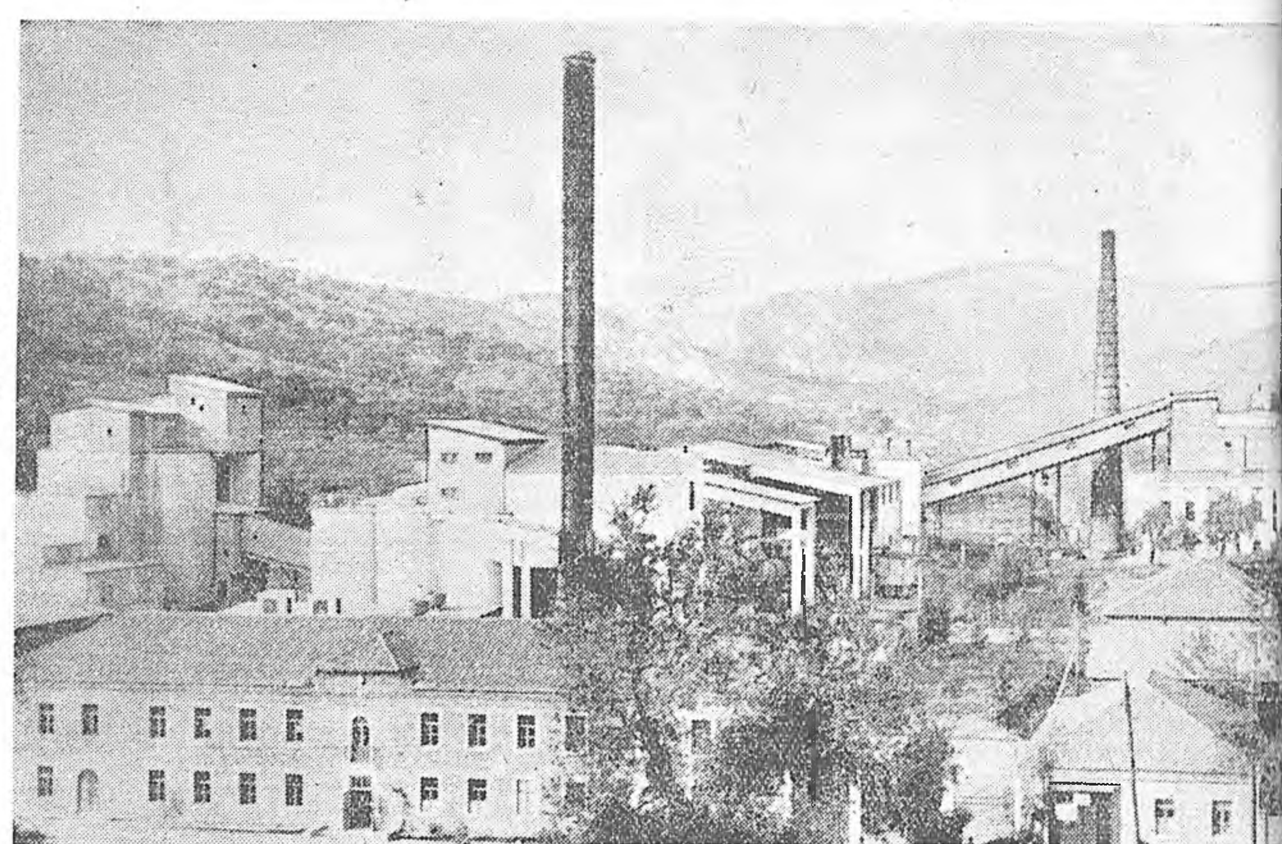
— Өөһэдынгөө эрилтэнүүдые хамгаалхын түлөө ажалшадай тэмсэл. Элидхэлшэ—ФКП-гэй ЦК-гэй политбюрогой гэшүүндэ кандидат, ЦК-гэй гэшүүн Гюстав Ансар.

ООН-эй Генеральна Ассамблейн Политическэ комитедтэ

НЬЮ-ЙОРК. (ТАСС). ООН-эй Генеральна Ассамблейн Политическэ комитет Алжир тухай асуудал зүбшэлгые декабриин 7-ной үдэшэ дүүргэбэ.

Тус асуудалаар үгэ хэлэлгэ долоон хоног соо үргэлжэлжэ, тэрээндэ 50 гаран ороной түлөөлэгшэд хабаадалсаа. Ази, Африкын 22 ороной делегациин дурадхаһан резолюциин проектые комитет олонхиин дуугаар һайшаагаа. Тэрэнэй түлөө 38 ороной, тэрэ тоодо Ази, Африкын оронуудай, социалистическэ оронуудай делегацинууд дуугаа үгөө. 26 ороной—США-гэй, Англиин, сэрэгэй бүлэглэлнүүдэй талаар тэдэнэй союзнигуудай делегацинууд арсажа дуугаа үгөө. 17 ороной делегаци һаналаа бариһан байна. Франциин делегаци комитедэй заседани дээрэ байгаагүй.

Политическэ комитедэй баталан абаһан тогтоол Алжиртахи дайн байлдаанай үргэлжэлһөөр байһан тушаа ехээр һанаагаа зоболго элирхэйлхэ зуураа, энэ орондохи мүнөөнэй оршон байдал уласхоорондын эб найрамдалда, аюулгүй байдалда түбэгтэй гэжэ тоолоно. Алжир арадай өөрынгөө тодорхойлхо эрхые түргэнөөр бэелүүлхэ эрхэ байдал, тэрэшэлэн Алжирта буудалдаа зогсоохо эрхэ байдал тодорхойлон тогтоохын тулада хамаатай хоёр талын хэлсээ хэхэ тухай тогтоол дотор эрилтэ хэгдэһэн байха юм.

Албаниин Арадай Республикада арадай засагай тогтоһоор 15 жэлэй турша соо элшэ хүсэнэй, бүд нэхэлтын, модо болбосоруулгын, эдеэ хоолой промышленность байгуулагдаа. Мүнөө үеын түрүү техникээр хангагдаһан нилээд олон томо предприятинууд оро дотор баригдаа. **Зураг дээрэ:** В. И. Ленинэй нэрэмжэ[...] цементын завод.

Албаниин телеграфна агентствын фото.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэрэй тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлэдхэл

КОПЕНГАГЕН, декабриин 8. (ТАСС). Уласхоорондын эхэнэрнүүдэй үдэр—мартын 8-най тогтоогдоһоор 50 жэлэй ойе һайндэрлэлгэдэ бэлэдхэл хэхэ эхэнэрнүүдэй уласхоорондын комитедэй үргэн заседани эндэ болоо.

Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын түрүү хүдэлөөндэ хабаадагшад, тэрэ тоодо Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федерациин түрүүлэгшэ Э. Коттон, хэдэ хэдэн ороной эхэнэр-министрнүүд, парламентын депутадууд, Эб найрамдалай Бүхэдэлхэйн Соведэй гэшүүд, олониитын бусад элитэ ажал-ябуулагшад комитедэй хүдэлмэридэ хабаадалсаһан байна.

«Даниин эхэнэрнүүдэй демократическа союзай» түрүүлэгшэ Э. Бринк һайндэртэ бэлэдхэхэ комитедэй даалгабаряар пресс-конференци дээрэ иигэжэ мэдүүлээ. Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын конгрессые 1960 оной апрелиин 21—24-дэ Копенгагенда зарлаха гэжэ комитет шиидхээ. Эб найрамдалай, эхэнэрнүүдэй сүлөөтэй, тэгшэ эрхэтэй болохын түлөө тэмсэдэг эхэнэрнүүдэй бүхы организацинуудай түлөөлэгшэд энэ конгресстэ уригдаха юм.

Үнгэрһэн 50 жэлэй туршада эхэнэрнүүдэй хэһэн тэмсэлэй дүнгүүд конгресс дээрэ гаргагдаха, мүнөө үеын шухала асуудалнууд, тэрэ тоодо хүн түрэлтэнэй обществодо хоро ушаруулдаг гурбан ехэ гай түбэгтэй: дайнтай, харанхы балар байдалтай, үлэсхэлэнтэй тэмсэлдэ эхэнэрнүүдэй дүүргэхэ үүргэ тухай, экономическа ажабайдалда эхэнэрнүүдэй хабаадалга тухай, олониитын ажабайдалда эхэнэрнүүдэй хабаадалга тухай, эхэнэрнүүдэй гражданска эрхэ тухай, соёл культурын ажабайдалда эхэнэрнүүдэй хабаадалга тухай, уласхоорондын шахардуу шанга байдал һулаируулха, буу зэбсэг хуряаха, бүхы дэлхэй дээрэ харилсаа холбоо байгуулха талаар эхэнэрнүүдэй зорилго тухай асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэхэ юм.

Ирагые хүгжөөхэ дүрбэн жэлэй саг зуурын түсэб

БАГДАД, декабриин 8. (ТАСС). Оронийе хүгжөөхэ дүрбэн жэлэй саг зуурын түсэбэй проектые Ирагай түсэблэлгын министерство зохёожо дүүргэбэ гээд «Ирак таймс» газетэ мэдээсэнэ.

Ороной экономическа ажабайдалай бүхы һалбаринуудай талаар бэелүүлэгдэхэ ёһотой 890 элдэб проектһээ түсэб бүридэнэ. Энэ түсэбые бэелүүлхын тулада 390.808 мянган динар һомологдоо. Энэ мүнгэнэй 47.148 мянган динарынь ороной хүдөө ажахые хүгжөөлгэдэ; 38.289 мянган динарынь промышленностиие хүгжөөлгэдэ зорюулагдаха байна.

100.831 мянган динар транспорт болон хэлхээ холбоо хүгжөөлгэдэ 76.412 мянган динарынь гэр байрын барилгада, 50.484 мянган динар ниитын байшангуудые барилгада, 24.595 мянган динар элүүрые хамгаалгада, 39.048 мянган динар соёл культурын хэрэглэмжэдэ зорюулагдаха байна.

Экономическа, техническэ харилсаа холбоон тухай советско-иракска хэлсээнэй ёһоор хараалагдаһан проектнүүдые бэелүүлхын тулада 10 миллион динар һомологдохо юм.

Англиин профсоюзуудай тушаалда коммунистнууд һунгагдана

ЛОНДОН, декабриин 8. (ТАСС). Оёдолшодой национальна профсоюзай гүйсэдкомой гэшүүнээр коммунистка Ольга Смарт һунгагдаа. Баһа нэгэ коммунист Сирил Годбер тус профсоюзай гүйсэдкомдо дахяад һунгагдаһан байна.

Американо-пакистанска хам[...] коммюнике

КАРАЧИ, декабриин 8. (Т[...]). США-гэй президент Д. Эйзе[...] Пакистанай президент Айюб[...] хоёрой хоорондо болоһон х[...] тушаа коммюнике мүнөөдэр толилогдоо.

Уласхоорондын полит[...] юрэнхы асуудалнуудые Д. Э[...]хауэр Айюб-хаан хоёр зүбшэ[...] сээ гэжэ коммюнике соо хэлэ[...]

Тусхайлбал, коммюнике [...] иигэжэ онсолон тэмдэглэгдэнэ[...] кистанай гэшүүниинь б[...] СЕНТО, СЕАТО гэхэ зэргын [...] гэй бүлэглэлнүүд «шухала [...] шанартай». «Хүгжэлтын г[...] программа бэелүүлхэтээ [...] национальна аюулгүй бай[...] хангажа шадахаар зэбсэгтэ х[...] байхын тулада Пакистан ехэ [...] гаргашална» гэжэ Д. Эйзен[...] Айюб-хаан хоёр мэдэрээ.

«Пакистанда Холбоото Шт[...]дай үзүүлдэг техническэ, эк[...]ческа, сэрэгэй туһаламжану[...] хай элдэб асуудалнууд» хэл[...] үедэ хаража үзэгдөө гэжэ ко[...]нике соо хэлэгдэнэ.

Пакистан Холбоото Штадууд[...]рой хоорондохи харилсаа х[...]ной улам бүри үргэдэжэ бай[...] һаналаа хананги байһанаа президент элирхэйлээ гээд ко[...]нике дотор хэлэгдэнхэй.

Уласхоорондын шахардуу [...] байдал һулаируулха, буу зэбс[...]ряаха гэхэ зэргын асуудалнуу[...]хай коммюнике соо нэгэшье [...] дурдагдаагүй байһанда ан[...] хандуулмаар.

Замбуулин юртэмсые шэнжэлхэ талаар уласхоорондын комиссида

ГААГА, декабриин 8. (ТАСС). АНП агентство иигэжэ мэдээсэнэ. Замбуулин юртэмсые шэнжэлхэ талаар уласхоорондын комисси (КОСПАР) шэнэ Устав баталан абаа. Энэ комиссида Советскэ Союз, Холбоото Штадууд болон бусад хэдэн орон ородог юм.

Дэлхэйе тойрон дабшадаг хэмэл одонууд болон ракетэнүүдые табижа, тэдэнэй дабшалгын хойноһоо ажаглалта хэжэ, замбуулинай дайдые шэнжэлэлгэдэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа байһан бүхы оронуудай Наукануудай академинүүдтэ комиссиин гэшүүн болохо эрхэ шэнэ Устав олгоно гэжэ мэдээсэл соо хэлэгдэнэ.

Орон бүхэнэй түлөөлэгш[...] бүридэһэн гүйсэдхэхэ совет, [...]шэлэн долоон гэшүүнтэй бюро [...]гуулха гэжэ Уставаар хараа[...]на (вице-президентнүүдэй [...] һууриие Советскэ Союзай б[...] Холбоото Штадуудай түлөөл[...] эзэлхэ ёһотой юм).

Комиссиин түрүүшын зас[...] 1960 ондо Францида үнгэрг[...]хөөр хараалагдаа. Замбуули[...]тэмсые шэнжэлхэ талаар ула[...]рондын комиссиин хүтэлбэри[...] заседани дээрэ һунгагдаха б[...]

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД[...]

А. ЖАМБАЛДОРЖИЕВ

АЛТАН ТАЛЫН СИМФОНИ

Тала. Алтан тала. Хяагта тала. Һэрюун булагуудай дүлэн шэнгеэр соробхилон дэбэрдэг тала. Адууһа малай исалдаг тала. Ажалша зоной сэдьхэлһээ аялга хонгёо дуунуудай сасаран мүндэлдэг тала. Шинии шарай, шинии нюрган хүнэй шарай, нюрган шэнги лэ. Юундэб гэхэдэ, аадар бороото, саһа шуургата сагуудай амисхаал дээрэш өөрынгөө тэмдэг сараануудые хэтэ мүнхэдөө түхөөн үлээдэг...

Бага наһанайм үлгы болоһон сээжэдэш эмнигэй һур жолоо адхаад, шинии хэлбэлзэн, сэсэгүүдэйнгээ аялга сасан дуулахадаш, минии тархи эрьежэ, шэхэндээ һалхинай эшхэрхыел мэдэржэ ябахадаа, шадалай хүрэхэ шанга хоолойгоор хашхараа бэлэйб: «Улан-Удэһээ артистнууд ерээ! Сугларагты! «Тайшаагай ташуурые» Элһэтэ Добын хормойдо, хээрэ табихань. Сугларагты!».

Би тиихэдэ үбһэнэй бригадада үнэхөөрөөшье огсомшог зантай эмнигшүү, ута нарин хүлтэй, улаан зээрдэ морёор бухал шэрэгшэ һэм. Иимэ мэдээ дуулгаха гэһэн захиралта бригадирһаа абаад, талаараа табилуулан ябахадаа, тайшаагай бэшэ, хүгшэн абадаа гүрүүлһэн өөрынгөө ташуурай агаарта дэгдэн, һиинахые соносон омогорхон гүйлгөө бэлэйб.

Хээрэ татажархиһан хүшэгэ хүнгэн һэбшээндэ аргаахан намилзана, ягаан хилэн бурят дэгэлэй хормой мэтээр. Тэрээн дээрэ—үхэг, ханза болон эмээлэйшье бүүргэдэ багаһаа хойшо харадаг угалзануудые эмни һануулһан ёһотой бурят нарин, ухаансар уралалнуудай шэмэг наадан ... Табагайн табараан зүг бүхэнһөө таһалгаряагүй зэдэлжэ, талын үмэнэхи наранда шираг шамбай бээ, нюураа харлашатараа шаруулһан ажалшад олооροо суглараа һэн даа тэрэ үдэр. Бүхы талымнай зон Элһэтын хормойдо исалан байна гү гэжэ һанаа һэм. Теэд эндэ обоо тахилган бэшэ, харин мүнөө манай ахамад зохёолшо, тэрэл Хэжэнгын сэлгеэ талада түрэһэн Х. Намсараевай нэрэ абаһан Бурят драмын театрын артистнууд «Тайшаагай ташуурые» харуулхань ха юм. Тайшаагай ташуур гэхэдэнь, бухал шэрэхэдээ зээрдэ морёо шабхададаг ташуурһаам тайшаагай ташуур ямар илгаатай хаб? гэжэ спектаклиин эхилхэеэ байхада досоогоо таамаглаадшье үзөө һэн хаб...

Үбгэд моринһоо буугаад, хүшэгын хормой барижа дабшалан һууба. Нүгөө зариманиинь хүл дээрээ зогсоно, харин бидэ, бухалшад, морид дээрээ һаарайлданхай, хилэн хүшэгын нээгдэхые хүлеэнэбди.

...Хори бурядай хорото тайшаа Ринчин-Доржо Дымбыловэй ташуур нимгэн даалимба самсануудые хайрагүйгөөр удара татан, малша бурядуудай нюрган дээгүүр зоргоороо эшхэрэн, шуһа нүжөөр дуһална. Теэд арадай сэдьхэлһээ бурьялһан уур сухалай хүсэн Байгалай долгин мэтээр эбхэржэ, зоригойнь сог дүлэн болоһон юумэл. Тэрэ хорото ташуурай далайгдахада, дабшалан һууһан сагаан һахалта үбгэдэй нюур шарай хубилжа, заригад гэһэнэй тэмдэг үзэгдөө бэлэй. Эдэ үбгэдэй хэн нэгэниинь тэрэ могой шэнгеэр унжалзаһан хорото ташуурта дайрагдаһан байжа болоо ха, тэрэ холын бүдүүлиг сагай амиды гэршэнүүд эдэ үбгэд байгаа ха гэжэ тиихэдэ хэды үхибүүн ябаашье һаа ойлгоо һэм.

Спектаклиин дүүрэһэн хойно түрэл талаяа, мүнөө сагайнгаа талые эрьен тойрон харахадам: шэнэ, хүсэтэ алтан талын симфони шэхэндэм зэдэлжэ байхадал гээ һэн. Зуугаад жэлнүүдтэ тэнгэриин сэнхиртэ дуугаа татаһан жэргэмэлэй аялгын орондо, сайбар мүнгөөр наранда яларһан самолёдой дуун, таршаа, сохын абяанай орондо трактор, машинын хүсэтэ дуун зэдэлхэдээ, хүхюу бурят залуу үетэнэй сэдьхэлһээ мүндэлһэн аялгатай нэгэдэжэ, тэрэл баян талымни мартагдашагүй уужам симфони болон дэгдэнэ гэжэ этигээ бэлэйб.

Ехэдээл һаа хубараг болохо хуби заяатай байһан нам шэнги талын «буса түрэлтэн» гүүлдэг бурят зоной хүбүүд, басагадай шэнэ замайнгаа, шэнэ хуби заяанайнгаа түлөө омогорхохонь гайхалгүй.

Улан-Удын Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ пединститудта хэрэгээр һаяхан ороходоо, минии тэрэ омог мэдэрэлнүүд улам хурсадаа һэн. Бурядай залуу үетэд Уолт Уитмэнэй, Сервантесэй, Гюгогой, Пушкинай номуудые һугабшалаад һарада хүрэһэн советскэ ракетэ тухай ярилдаһаар, үдэн гууриһа барьяад зогсоһон Доржи Банзаровай хүшөөгэй хажуугаар үнгэрнэ. Тиихэдэнь өөрөө Доржи Банзаров эрмэлзэл, хүсэл түгэлдэр, шамбай солбон эдэ хүбүүд, басагадые харахадаа, уярһан нюдэнһөө уһа гүйлгэн, атаархан байна гэжэ һанагдаа.

Тэрэнэй ажаһууһан сагта соёлой иимэ үер хэзээшье болохогүй байгаа. Доржи Банзаров өөрынгөө бэлигэй хурсаар арайл гэжэ дээдэ һургуули дүүргээшье һаа, түрэл арадтаа ами наһаяа зорюулжа, түүхэтэ ямар хэрэг хэжэ шадааб? Ганса сусал гал болодоггүй бэшэ һаал тэрэ сагта.

...Тала. Алтан тала. Шэнисэтэ тала. Хүсэтэ трактор, машинануудай хүнхинөөгөөр зэдэлэн байдаг тала. Шинии шарай, шинии нюрган шэнэ совет наран доро арадайм жаргалые магтаһан шэнэ аялга сэсэгүүдээр шэмэглэгдэн һалбарна. Уяран баясаһан сэдьхэлэйм оёорһоо, зүрхэн сооһоом шүлэгэй мүрнүүд долгилон гарана:

Дуулим талам дурамбай соо
бэшэ—
Дулаахан зунай һалхинда
үлеэлгэн,
Дуураагүй бодолыем энхэрэн
эльбэн,
Дуулан, хэлбэлзэн урдан
халбайнаш.
Сээжыш доһолгон арадайм сэсэн
Сэдьхэлһээ мүндэлөө симфони
зэдэлээл.
Нарата сагаймнай гимн мэтэ
Намдуу аалин дэлхэйгээр
дэгдээл!

1960 ондо гараха газетые захилга үргэлжэлһөөр

Хэлхеэ холбооной конторо, отделени, почтальон[...] предприяти, эмхи зургаа[...] бүхэндэ, РТС, совхоз, колхо[...] болон һургуулинуудтахи хэблэл тараад[...] олониитын түлөөлэгшэд захил абана.

ГАЗЕТЭ ЗАХИХА ҮНЭ СЭН:

жэлэй—60 түхэриг, 6 һарын—30 түхэриг, 3 һарын—15 түхэриг, 1 һарын—5 түхэриг.

Декабриин 20 болотор захил абтаха юм.

Шамдажа захиит „Бурят үнэн“ газетээ!

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—46-32, зам. редактора—32-74, отв. секретаря—27-37, отделов: партийной жизни—34-05, сельского хозяйства и советского строительства—47-59, промышленности и транспорта, пропаганды, информации—35-14, культуры—24-74, писем и рабселькоров—40-49, отдел переводов, корректорская—35-95, бухгалтерия—37-32. Для междугородных переговоров—16.

Н01216. г. Улан-Удэ. Типография Министерства культуры Бурятской АССР Зак. № 5127